

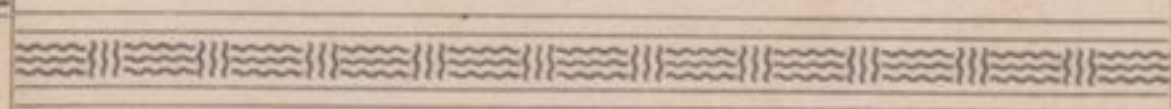

KAIN.

MISTERO
DE
LORD BYRON
(BAJRON).

TRADUKIS A. KOFMAN.

NURNBERGO,
PRESEJO DE W. TÜMMEL.
1896.

Eldono de la societo ESPERO en Peterburgo.

Al
sinjoro Walter Scott, Bart.

dediĉas

tiun ĉi misteron KAIN

lia dankema amiko

kaj aldonita servanto,

LA AŬTORO.

WALTER SCOTT, Esq.

Edinburgh

1812

WALTER SCOTT

„Kaj la serpento estis pli ruza
ol ĉiuj bestoj sur kampo, kiujn
kreis la Sinjoro.“

1. L. de la Biblio, 3 ĉap. 1 v.

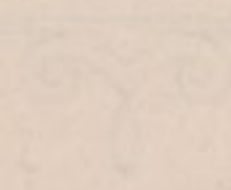

THE UNIVERSITY OF CHICAGO

PHYSICS DEPARTMENT

PHYSICS 101

LECTURE 1

Antaŭparolo.

La sekvantaj scenoj estas titolitaj „mistero“ konforme malnovajn titolojn, donitajn al dramoj, havantaj similan enhavon kaj nomitaj „misteroj“ aŭ „moraldramoj“. La aŭtoro metis en la enhavon neniajn arbitrojn, uzaditajn antaŭe, kiel la leganto povas vidi, se li estas sufiĉe scivola por tralegi la tre profanajn misterojn, skribitajn en lingvoj angla, franca, itala aŭ hispana. La aŭtoro zorgis doni al la personoj de lia mistero bonrespondan lingvon, kaj kie tio ĉi estas prenita el la Biblio (tio ĉi okazas nur malofte), li ŝanĝis ĝin tiel malmulte, eĉ rilate vortojn, kiel nur permesis la ritmo. La leganto rememoru ke la unua libro de la Biblio ne diras ke Evo estis tentita de diablo, sed nur de serpento, kaj scie ĉar ĝi estis „pli ruza ol ĉiuj bestoj sur la kampo“. Kiajn ajn klarigojn Rabenoj kaj Patroj estis donintaj al tiuj ĉi vortoj, mi prenis la lastajn tiel, kiel mi ilin trovis, kaj mi ripetas la diron de sinjoro Watson, kiun li faris ĉe simila okazo,

kiam la Patroj estis vokitaj kontraŭ la ekfarita de li purigo en la lernejojn de *Cambridge*: „Rigardu la libron!“ li diris, montrinte la *Biblion*. Estas necese memori ke la nuna mistero ne havas aferon kun la Nova Testamento, al kiu oni ne povas fari ian aludon, ne farante anahronismon. Poemojn, havantajn la saman enhavon, mi de longtempe ne legis. De mia dudeka jaro mi ne vidis la verkon de Milton, sed antaŭe mi legis ĝin tiel ofte, ke tio ĉi ne faras grandan diferencon. La „Morton de Abel“, verkita de Gessner, mi legis en Aberdeen, kiam mi havis ok jarojn, sed neniam poste. La komuna impresio de mia rememorigo estas agrabla; sed el enhavo mi memoras nur tion ke ĉe Gessner la edzino de Kain estas nomita Mahalo, kaj la edzino de Abel — Tirzo. Sur la sekvantaj paĝoj mi nomis ilin „Ado“ kaj „Zilo“; tio estas la unuaj virinnomoj, kiuj troviĝas en la unua libro de l' *Biblio* kaj estas nomoj de Lamehedzinoj: la edzinoj de Kain kaj Abel ne estas nomitaj. Ĉu la nomoj havis difinon esprimi la karakterojn de personoj, mi ne scias kaj ankaŭ ne prizorgas.

La leganto memoru (kion cetere nur malmulte da homoj volas memori) ke en la kvinlibro, kaj entute en la Malnova Testamento, estas neniam aludo pri estonta vivado. Pri la kaŭzo de tiu ĉi malesto oni povas sciiĝi en la „*Divine Legation*“ de Warburton: kontentiganta aŭ ne, nenie troviĝas plibona klarigo. Pro tio ĉi mi faris supozon ke la transa vivo estis por Kain novaĵo, kaj mi esperas ke per tio ĉi mi ne kontraŭas la sanktan Skribon.

Rilate la lingvon de Lucifero, estis al mi malfacile paroligi lin kiel pastron. Sed mi faris ĉian eblon por lin meti inter limoj de sprita ĝentileco.

Se li neigas ke li tentis Evon sub la formo de serpento, tio ĉi estas nur pro tio, ke en la unua libro de l' Biblio malestas ia aludo pri tio ĉi kaj estas tie parolata nur pri simpla besto.

Rimarko. La leganto rimarkos ke la aŭtoro parte metas en lian verkon la opinion de Cuvier (Kuvjè), laŭ kiu la mondo estis detruadita kelke da fojoj antaŭ la kreo de homo. Tiu ĉi ideo, supozita dank' al eltrovo de malsamaj tertavoloj kaj al trovitaj en ili ostaroj de strangaj kaj malkonataj bestoj, ne kontraŭdiras la rakonton de l' Biblio, sed nur konstatas ĝin, ĉar en tiuj ĉi tavoloj oni ĝis nun trovis neniajn homajn ostojn, kvankam apud restaĵoj de konataj bestoj oni rimarkis postsignojn de malkonataj. La certigo de Lucifero, ke la antaŭ-adama mondo estis loĝita de kreitaĵoj multe pli prudentaj ol homoj kaj havintaj forton egalan al forto de mamuto k. t. p. estas videble nur poeta libero por plihelpi al li plenumi lian rolon.

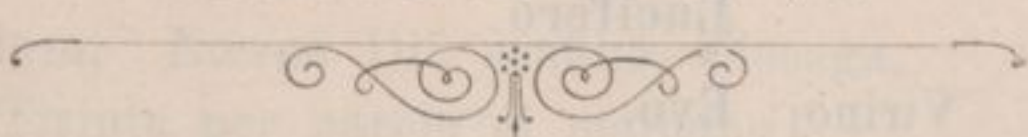
Mi devas kromdiri ke ekzistas «tramelogedio» *Abel* de Alfieri. Sed mi ĝin ne legis kiel ankaŭ la aliajn verkojn de tiu ĉi aŭtoro, escepte lian biografion.

Ravenna, la 20 de Septembro 1821.

The first part of the paper is devoted to a general
discussion of the problem. It is shown that the
problem is equivalent to the problem of finding
the minimum of a certain functional. This
functional is defined as the integral of a
certain function over a certain domain. The
function is defined as the sum of the squares
of the derivatives of the function. The domain
is defined as the region bounded by the
curves $y = 0$ and $y = 1$ and the lines
 $x = 0$ and $x = 1$. The minimum of the
functional is found by the method of
Lagrange multipliers. The minimum value of
the functional is found to be $\frac{1}{2}$. The
function which gives the minimum value of
the functional is found to be $y = \frac{1}{2}$.

WAIN.

Personoj:

Viroj: Adam.

Kain.

Abel.

Spiritoj: Anĝelo de Dio.

Lucifero.

Virinoj: Evo.

Ado.

Zilo.

Akto I.

Sceno 1.

Loko ekster Paradizo. — Sunleviĝo.

Adam, Evo, Kain, Abel, Ado kaj Zilo, oferantaj.

Adam. Eterna Di', senfina, Ĉiosaĝa,
Tirinta per parolo el mallumo
La lumon sur la akvojn — altsaluton!
Jehovo, ĉe tagiĝo, altsaluton!

Evo. Ho Dio, kiu nomis luman tagon,
Disigis kunajn nokton kaj matenon,
Dismetis ondojn kaj firmaĵo nomis
La parton de l' kreito — altsaluton!

Abel. Ho Di', kreinta l' elementojn — teron,
Aeron, akvon, fajron! Vi, kreinta
La tagon, nokton, mondojn, kiuj vice
De tiuj ĉi lumiĝas aŭ ombriĝas;
Kreinta la vivulojn, por ke Vi
Je ili ĝoju, ilin ĉiujn amu,
Ke ili amu Vin mem — altsaluton!

Ado. Eterna Dio! Patro de ĉiaĵo!
 Kreinta la plej belajn kreitaĵojn,
 La plej amindajn, krom Vi. Ho, permesu
 Vin ami, Vin kaj ilin — altsaluton!

Zilo. Ho Dio, kiu amas, kreas, benas
 Ĉiaĵon, sed serpenton permesinta
 Rampadi inter ni, kaj nin pelinta
 De la Eden'. Ho, gardu de aliaj
 Malbonoj nin. — Saluton! Altsaluton!

Adam. Pro kio vi silentas, filo Kain,
 Vi, unuanaskito mia?

Kain. Kion
 Mi diros?

Adam. Preĝon.

Kain. Vi ja preĝis!

Adam. Jes,
 Kaj flame.

Kain. Kaj laŭtege: mi vin aŭdis.

Adam. Kaj ankaŭ Dio, mi esperas.

Abel. Amen!

Adam. Sed vi silentis, mia filo Kain.

Kain. Mi tion ĉi preferas.

Adam. Kial?

Kain. Mi
 Ne havas peton.

Adam. Kaj ĉu dankon ankaŭ?

Kain. Jes. —

Adam. Sed vi vivas!

Kain. Sed mi devas morti.

Evo. Ho ve, komencas fali nun la frukto
Malpermesita.

Adam. Kaj ni ĝin rikoltas.

Ho, kial Dio plantis tiun arbon!

Kain. Sed kial do ne prenis vi la fruktojn
De l' arbo de la vivo? Tiam vi
Lin povus kontraŭstari.

Adam. Ne blasfemu!

Ĉi tio estas vortoj de l' serpento.

Kain. Pro kio? La serpento diris *veron*:

Ke unu arbo donis veran scion,
La dua — vivon. Scio estas bono,
La vivo ankaŭ. Kiel do la ambaŭ
Malbono povas esti?

Evo. Mia filo,

Vi nun parolas, kiel mi parolis

En peko, antaŭ via nasko. Ho!

Vi ne vidigu mian malfeliĉon

En vi renovigita. Mi jam pentis.

Ke mi ne vidu mian filon fali

Ekstere paradizo en kaptilon,

Prenintan nin intere paradizo.

Vi kontentiĝu per *estanto*. Se ni

Pasintajn tagojn estus mem kontentaj,

Vi, mia filo, estus nun feliĉa!

Adam. Ni finis niajn preĝojn. Nun ni iru
Al laborad' ne laciganta, tamen

Necesa: juna tero donas fruktojn
Al ni facile.

Evo. Kain, mia filo,
Vi ekrigardu vian patron gajan
Kaj humilegan, estu kiel li.

(Adam kaj Evo foriras.)

Zilo. Ĉu vi kuniros, mia frato?

Abel. Kial
Vi havas sur la frunto mallumajon,
Taŭgeblan nur por Dion kolerigi?

Ado. Amata Kain, ĉu kolero via
Minacas ankaŭ min?

Kain. Ne, Ado, ne!
Mi volus esti sola dum nelonge.
Malĝojas mia koro, sed ĉi tio
Foriĝos. Iru, mia frato Abel,
Mi sekvos tuj. Kaj ankaŭ vi, fratinoj,
Ne restu tie ĉi. Mi vin ne volas
Nun malĝojigi. Tuj mi vin aliĝos.

Ado. Alie mi revenos.

Abel. Dia paco

Al vi! (Abel, Zilo kaj Ado foriras.)

Kain (sola). Jen estas vivo! Nur laboru:
Sed kial mi labori devas? Ĉu
Ĉar mia patro perdis la Edenon?
Mi ja kun li ne pekis, kaj mi eĉ
Ne estis ja naskita kaj ne penis
Naskiĝi kaj malamas tiun staton,

En kiun min la nasko metis. Kial
Li cedis al virino kaj serpento?
Aŭ kial li, cedinte, nun suferas?
La krimo ja ne estis grava! L' arbo
Kreskadis tie . . . kial ne por li?
Se ne por li, pro kio do ĝi estis
Plantita apud li kaj tiel bela?
Mi ĉiam aŭdas unu nur respondon:
„Li *tiel* volis, kaj li estas bona“.
Sed kiel mi ĉi tion scios? Ĉu
Li estas bona, ĉar li estas forta?
Mi juĝas nur laŭ frukto, kaj ĝi estas
Maldolĉa, kaj mi devas ĝin glutadi
Pro fremda kulpo. — Sed mi vidas iun . . .
Similan al anĝelo, sed laŭ vido
Severan kaj malĝojan . . . ho, pro kio
Mi tremas nun? Pro kio mi lin timos
Pli ol spiritojn, kiujn ĉiutage
Mi vidas svingi fajrajn glavojn antaŭ
La pordoj, kiuj ĉiam min altiras
Por en ĝardenon, mian justheredon,
Rigardi dum la krepuskiĝo antaŭ
La nokto malleviĝas sur la murojn
Kaj sur l' eternajn arbojn, ombrigantajn
Barilon, gardadatan de keruboj?
Se mi la fajrarmitojn ne timegas,
Pro kio mi depaŝos de l' venanto?
Sed li ekŝajnas pli potenca kaj,

Estante bela kiel la aliaj,
Li ŝajnas esti malpli bela ol li
Antaŭe estis aŭ nur povus esti:
En lia senmorteco mi rimarkas
Doloron. Sed ĉu estas vero, ke
Ne homoj nur doloras? Jen li venas.

(Lucifero eniras.)

Lucifero. Mortema!

Kain. Kiu estas vi, spirito?

Lucifero. La ĉefo de spiritoj.

Kain. Sed pro kio,

Se estas tiel, vi forlasis ilin

Por la polvaĵo?

Lucifero. Mi la pensojn konas

De la polvaĵo kaj kunsentas ĝin

Kaj ankaŭ vin.

Kain. Vi konas miajn pensojn!

Lucifero. Mi konas ilin. Tio estas pensoj

De ĉiuj, indaj havi ilin, — voĉo

De via part' senmorta.

Kain. Kia parto

Senmorta? Ni pri ĝi nenion scias.

Ni malakiris l' arbon de la vivo

Pro malsaĝeco de la patro, kaj

Tro frue la patrino prenis frukton

De l' arbo de la scio; tiu frukto

La morto estas.

Lucifero. Ne, vin oni trompis,

Vi vivos.

Kain. Jes, mi vivas — nur por morti!

Vivante, mi nenion vidas, kio

Abomenegus morton, sed min regas

Interna sento kaj instinkt' de vivo,

De volo sendependa kaj potenco,

Kaj ĝin mi malestimas, kiel min mem . . .

Sed venki tiun senton mi ne povas.

Mi vivas, ha! se mi neniam vivus!

Lucifero. Vi vivos kaj eterne restos viva.

Ne pensu, ke la polvo, via vesto

Ekstera, estas ekzistado: ĝi

Foriĝos — kaj vi estos ne malpli.

Kain. Nur ne *malpli*? Pro kio ne plimulte?

Lucifero. Vi eble estos tia, kiel ni.

Kain. Kaj vi . . . ?

Lucifero. Ni estas senmortuloj.

Kain.

Ĉu

Vi estas feliĉuloj?

Lucifero. Potenculoj!

Kain. Sed ĉu feliĉaj?

Lucifero. Ne, kaj vi?

Kain.

Ho ve!

Rigardu min!

Lucifero. Ho, polvo bedaŭrinda,

Vi pensas esti malfeliĉa? Vi?

Kain. Jes, sed vi mem kun via potencego,

Vi kiu estas?

Lucifero. Iu, kiu celis

Fariĝi tiu, kiu kreis vin,

Sed kreus vin ne tiel kiel Li.

Kain. Vi ŝajnas esti preskaŭ dio, kaj . . .

Lucifero. Kaj mi ne estas. Sed malprosperinte,

Mi volas esti, kio mi nun estas.

Li venkis, ke li regnu!

Kain. Kiu?

Lucifero. Li,

Kreinta vian patron kaj la teron.

Kain. Kaj la ĉielon kaj en ĝi estantan:

Ĉi tion kantas la keruboj kaj

La patro diras.

Lucifero. Ili agas tiel

Pro devo, ĉar alie ili estus

Al mi similaj — inter la spiritoj,

Kaj inter la mortemaj — al vi mem.

Kain. Sed kio do?

Lucifero. Animoj, kiuj uzas

La senmortecon por rigardi rekte

Vizaĝon de tirano ĉiopova

Kaj diri ke malbon-aferoj liaj

Ne estas bonoj. Se li nin ekkreis —

Li tiel diras, sed mi tion ĉi

Ne scias kaj ne kredas — tamen se li

Nin kreis, li ne povas nin ekstermi,

Kaj ni senmortaj restos. Li nin faris

Tielaj nur por povi nin turmenti.

Turmentu li! Li estas granda, tamen
 Eĉ en grandeco li ne estas pli
 Feliĉa ol ni en la kontraŭstaro.
 Boneco ne deziras malbonaĵon,
 Sed ĉu li faris ion krom ĉi tion?
 Li sidu sur l' izola tron' kaj penu
 Malenuiĝi, kreadante sian
 Eternan ekzistadon kaj solecon,
 Ne dolĉigitan per partoprenado;
 Ke ŝutu li sur mondojn — mondojn! Ho,
 Li ĉiam estos sola, ĉiam restos
 Tiran' nelimigota, nemortonta.
 Se povus li ekneniĝi, tio
 Plej granda lia ago certe estus,
 Sed regu li kaj pli grandiĝu mem
 En sia malfeliĉo. — Jes, spiritoj
 Kaj homoj, ni almenaŭ kunkompatas
 Kaj, kune suferante, ni sennombrajn
 Dolorojn niajn faras elportebblaj
 Per simpati' mallimigita, kiun
 Ni ĉiuj trovas unu por l' alia.
 Sed *Li!* mizera en supreco sia
 Kaj maltrankvila en mizero sia, —
 Li devas krei kaj denove krei.

Kain. Vi diras tion, kion mi de longe
 Jam vidis en sonĝaĵoj, van-penante
 Kunigi la viditon kun l' audito.
 Pri fruktoj kaj serpentoj la gepatroj

Al mi parolas, kaj mi vidas ĉiam
La pordojn de ĉi tio, kion ili
Nomadas paradizon, prigardatan
De la keruboj kun glavegoj fajraj,
Pelintaj ilin kaj kun ili — min.
Min premas laborado kaj pensado,
Kaj kiam mi rigardas mondon, kie
Mi estas nulo, miaj pensoj povus
Submeti ĉion. Sed mi opiniis
Ke tia sorto batas sole *min*:
La patro humiliĝas, la patrino
Forgesis spriton de sciamo, kiun
Si celis malgraŭ la malben' eterna;
La frato-paŝtisteto oferadas
Unuanaskiĝintajn bestojn-idojn
Al li, malpermesinta al la tero
Alporti fruktojn sen ŝvitego nia;
Fratino Zilo kantas sian himnon
Plifruue ol matenaj birdoj; eĉ
L' amata Ado ankaŭ ne komprenas
La senton, min ŝargantan. Kaj ĝis nun
Neniu min kunsentis, — tial mi
Preferas fari ligon kun spiritoj.

Lucifero. Kaj se animo via ne meritis
Kunligon tian, mi en nuna formo
Al vi ne venus, kaj serpento estus
Sufiĉa — kiel iam — por vin ĉarmi.

Kain. Ĉu *vi* patrinon mian logis?

Lucifero. Mi

Ne logas, se ne per vereco. Cu
Ne estis l' arbo — l' arbo de la scio?
Ĉu l' arbo de la viv' ne portis fruktojn?
Ĉu *mi* detenis Evon preni ilin?
Ĉu *mi* malpermesitajn arbojn plantis
Apude vi, senkulpaj kaj sciamaj
Pro senkulpeco mem? Mi estus vin
Farinta dioj, — li, li vin forpelis,
„Ke vi ne manĝu fruktojn de la vivo
Por ne diiĝi kiel ni.“ Ĉu tio
Ne estis liaj vortoj?

Kain. Jes, la samaj
Kaj ripetataj de aŭdintoj, kiuj
En tondro aŭdis ilin.

Lucifero. Tial kiu
Demono estas? Tiu, kiu volis
De vi forigi vivon, aŭ l' alia,
Volinta feliĉigi vin por ĉiam
Kaj doni la potencon de la scio?

Kain. Se ili prenis ambaŭ fruktojn kune
Aŭ tute sin detenus!

Lucifero. Unu havas
Vi jam, la dua estas atingebla,

Kain. Sed kiel?

Lucifero. Per ĉiama kontraŭstaro.

Nenio povas venki la animon,
Se ĝi decide volas esti ĝi mem

Kaj centro de la mondo ĉirkaŭanta.

Ĝi estas ekkreita por potenci.

Kain. Sed vi gepatrojn miajn tentis iam?

Lucifero. Mi? polvo malfeliĉa! Kaj pro kio?

Kain. Sed ili diras ke l' serpento estis Spirito.

Lucifero. Kiu diras tion ĉi?

Ne Dio ja? Li estas tro fiera

Por trompi tiel, kvankam homo volus

Pro timo kaj vantec' sur la spiritan

Naturon ĵeti propran malfortecon.

Serpento estis nur serpent', ne pli,

Sed ankaŭ ne malpli ol la tentitoj:

Estante laŭ naturo ankaŭ tero,

Ĝi estis *pli* nur per *saĝeco*, ĉar

Ĝi ilin venkis kaj divenis, kiel

La sci' venenos la nelongan ĝojon.

Sed ĉu mi volus preni la figuron

De la estaĵ' mortema?

Kain. Tamen estis

En la serpent' demono.

Lucifero. Ĝi nur vekis

Demonon en ĉi tiuj, al la kiuj

Parolis ĝia lango forkoforma.

Mi diras vin, ĝi estis simpla besto.

Demandu la kerubojn, kiuj gardas

La arbon de la tento. Post milaroj

Da jaroj, forpaŝontoj super cindroj

De vi kaj viaj idoj, verkos homoj
La fablon pri l' unua homa peko,
Al mi alskribos formon, kiun mi
Malestimegas kiel ĉion, ĉion
Rampantan antaŭ Li, farinta ĉion,
Por ke ĝi fleksu sin al la sovaĝa,
Izola eterneco lia. Sed
Ni, kiuj scias veron, devas diri:
Ĝepatroj viaj donis al rampaĵo
Konfidon kaj subfalis. Kial ilin
Spiritoj tentus? Kia enviindo
En la malvasta paradizo estis
Ke ni, flugantaj tra aero . . . Tamen
Mi diras, kion vi neniel scias
Malgraŭe via arbo de la scio.

Kain. Vi ne eltrovos ian scion, kiu
De mi ne estus soifata, kaj mi
Volegis ĉiam scii, kaj en mi
Kapablo estas . . .

Lucifero. Ĉu kuraĝo ankaŭ?

Kain. Vi provu!

Lucifero. Ĉu vi timas vidi morton?

Kain. Ĝis nun ne estis ĝi por mi videbla.

Lucifero. Sed estos.

Kain. Mia patro diras ke ĝi

Terura estas; kaj ĉe l' sola nomo —

Patrino mia ploras tuj, kaj Abel

Cielon ekrigardas, Zilo ĝemas

Kaj preĝas mallevinte la okulojn,
Kaj Ado min rigardas — kaj silentas.

Lucifero. Kaj vi?

Kain. Ne eldireblaj pensoj premas
Min, se mi aŭdas pri l' potenca morto,
Neevitebla ŝajne. Ho, pro kio
Ne povas mi kontraŭbatali ĝin?
Mi en juneco venkis ja leonon,
De mi kurintan laŭte kriegante.

Lucifero. La mort' ne havas formon, tamen ĉion,
Sur tero naskiĝanta, ĝi englutos.

Kain. Mi pensis ke ĝi estas ekzistaĵo,
Ĉar kiu povus fari tiajn agojn
Al la estaĵoj, se ne ekzistanto?

Lucifero. Demandu vi la Detruanton.

Kain. Kiun?

Lucifero. Aŭ la Kreanton: tio ĉi ja estas
Egala, ĉar li kreas por detru.

Kain. Mi tion ĉi ne sciis, sed jam pensis,
Apenaŭ mi sciiĝis pri la morto.

Se mi signifon ĝian ne komprenas,
Mi tamen timas ĝin; mi serĉis ĝin,
En la dezertan nokton rigardinte;
Vidinte la ombregojn paradizajn,
Subite dividitajn per ekbrilo
De la kerubaj glavoj, mi atendis
Kaj pensis, ke ĝi proksimiĝis, ĉar
Malgraŭe timo mi ekkoni volis

La ekstermulon — sed neniu venis.
Kaj mi formetis la okulojn lacajn
De nia paradiz' malpermesita,
Mi ilin levis al majestaj steloj
En la ĉiel' . . . Ĉu ili ankaŭ mortos?
Lucifero. Kredeble, sed transvivos vin tre longe.
Kain. Mi ĝojas, ke la morto ilin ŝparos.
Mi amas ilin. Kio estas morto?
Mi sentas, ke ĝi estas terurega,
Sed ne komprenas kial. Ĝi minacas
Al kulpaj kaj senkulpaj malfeliĉon.
Sed kian?
Lucifero. La miksiĝon kun la tero.
Kain. Ĉu tiam mi la morton ekkomprenos?
Lucifero. Estante senmortulo, mi ne scias.
Kain. Mi ne malvolus esti ter' silenta,
Ĉar mi de ĉiam volis ekteriĝi.
Lucifero. Timema penso, tre malnobla eĉ
Por via patro, ĉar li volis scii.
Kain. Jes, sed ne vivi, ĉar alie kial
Ne prenis li la frukton de la vivo?
Lucifero. Li estis malhelpita.
Kain. Erarego!
Ne preni tiun frukton antaŭ ĉio!
Cetere antaŭ ol ricevi scion
Li ja ne sciis, kio estas morto.
Ho ve! Mi ĝin malcerte konas, tamen
Mi timas ĝin, mi timas nesciaton.

Lucifero. Sed mi, sciante ĉion, mi ne timas:

Jen kio estas vera, alta scio!

Kain. Ĉu volas vi al mi instrui ĉion?

Lucifero. Jes, kun kondiĉo.

Kain. Kia?

Lucifero. Genufleksu

Kaj min adoru, kiel la Sinjoron.

Kain. Sed vi ne estas Dio, adorata

De mia patro.

Lucifero. Ne.

Kain. Ĉu egalulo?

Lucifero. Ne. Mi kun li ne havas komunajon

Kaj ne deziras ĝin. Mi volis esti

Aŭ supre aŭ malsupre, — sed nek ano,

Nek sklavo. Mi aparte loĝas. Min

Adoras multaj; poste min adoras

Ankoraŭ pli: vi estu el unuaj.

Kain. Neniam antaŭ Dio de la patro

Mi genufleksis, kvankam Abel petis

Kun li oferi kune. Nun pro kio

Mi antaŭ vi fleksiĝos?

Lucifero. Ĉu neniam

Vi genufleksis antaŭ li?

Kain. Mi diris,

Kaj sen bezono: vi ja scias ĉion

Lucifero. Al li ne fleksiĝante, vi per tio

Al mi fleksiĝas.

Kain. Al neniu!

Lucifero. Jes,

Vi estas mia adoranto: kiu

Lin ne adoras, apartenas al mi.

Kain. Mi ne komprenas.

Lucifero. Vi komprenos poste.

Kain. Malsekretigu vi estadon mian.

Lucifero. Vi sekvu min.

Kain. Sed mi bezonas iri

Por laboradi, mi promesis . . .

Lucifero. Kion?

Kain. Kolekti fruktojn.

Lucifero. Kial?

Kain. Por oferi

Kun Abel sur altaro.

Lucifero. Vi ja diris

Ke vi neniam genufleksas antaŭ

Kreinto via.

Kain. Jes, sed lia peto

Min venkis, kaj l'ofero estos pli

De Abel ol de mi, kaj Ado . . .

Lucifero. Kial

Silentas vi?

Kain. Mi estas ŝia frato,

Nin ambaŭn naskis unu sama ventro

En unu sama tago; ŝi per larmoj

Min promesigis tion; mi plivolas

Elporti ĉion kaj al ĉiu preĝi

Ol vidi ŝiajn larmojn.

Lucifero. Nun ni iru!

Kain. Mi sekvas. (Ado eniras.)

Ado. Frato, mi vin serĉas. L' horo
De ĵojo kaj ripozo venis, kaj
Vi mankas. Vi hodiaŭ ne laboris,
Sed mi vin anstataŭis: la matura
Fruktaro brilas kvazaŭ la lumego,
Maturiginta ĝin. Ni iru kune!

Kain. Ĉu vi neniun vidas?

Ado. Jes, anĝelon.
Sed ni jam vidis multajn. Ĉu li volas
Ĉe ni ripozi? Bonan venon al li!

Kain. Li ne similas al anĝeloj, kiujn
Ni vidis.

Ado. Ĉu aliaj ankaŭ estas?
Li estu bonveninta, kiel ĉiuj,
Al kiuj plaĉis esti niaj gastoj

Kain (al Lucifero). Ĉu volas vi?

Lucifero. Mi petas esti mia.

Kain. Mi devas kun li iri.

Ado. Kaj nin lasi?

Kain. Jes.

Ado. Ankaŭ *min*?

Kain. Amata Ado!..

Ado. Mi
Kuniros.

Lucifero. Ni ŝin ne bezonas.

Ado. Kiu

Vi estas, inter koroj metiĝanta?

Kain. Li estas dio.

Ado. Kiel vi sciiĝis?

Kain. Ĉar li parolas kiel dio.

Ado. Tiel

Parolis la serpento kaj mensogis.

Lucifero. Eraras vi, ĉar ĉu la arbo estis

Ne arbo de scienco?

Ado. Jes, por nia

Malĝojo.

Lucifero. Jes, sed tiu ĉi malĝojo

Scienco estas, sekve ne mensogis.

Se ĝi vin trompis, trompis ĝi per vero,

Kaj vero laŭ esenco povas esti

Nur bono.

Ado. Ĉio, de ĝi sciigita,

Nur metis malbonaĵon sur malbonon:

Elpelon, laboradon, timon, ŝviton

Kaj konscienciproĉojn pro pasinto

Kaj la esperon por ne fariĝonto.

Ne iru, Kain, kaj toleru kiel

Ĝis nun, kaj amu min. Mi amas vin!

Lucifero. Ĉu pli ol vian patron aŭ patrinon?

Ado. Jes. Kaj ĉi tio ankaŭ estas peko?

Lucifero. Hodiaŭ — ne, sed estos por la idoj.

Ado. Ne eble! Ĝu filino mia devos

Ne ami pli Enoĥon, la frateton?

Lucifero. Ne tiel, kiel vi Kainon amas.

Ado. Ĉu ili ne amegos, mia Dio,
Kaj ne pliigos ekzistaĵojn, kiuj
Re amos? Ĉu ne tiu sama brusto
Elnutris ilin? Ĉu ilia patro
Ne embriiĝis en l' interno sama
Kaj en la sama horo, kiel mi?
Ĉu ni ne amas unu la alian?
Ĉu, multiganta nian eston, ni
Ne plimultigas ekzistaĵojn, kiuj
Amegos reciproke, kiel ni?
Forlasu lin, pro mia amo, Kain,
Al ni li estas fremda.

Lucifero. Mi ne estas
Ja l' elpensinto de l' ĉirita peko,
Kaj ĝi por vi ne povas esti peko:
Ĝi estos tia nur por tiuj, kiuj
Vin anstataŭos pro la mortemeco.

Ado. Sed kio esas peko, montriĝanta
Ne peko en si mem? Ĉu cirkonstanco
Aliformigas virton en malvirto? *n*
Ni estus sklavoj, se . . .

Lucifero. Ekzistas uloj,
Vin superantaj, tamen ankaŭ sklavoj;
Kaj estus eĉ pli altaj ol ĉi tiuj,
Pli altaj ol spiritoj, kiujn vi
Envias, se nur ili ne preferus
La sendependon, plenan de turmentoj,
Al dolĉa agonio de flatado

Per himnoj, harpoj, egoistaj preĝoj,
Al li, al Ciopova, sonadataj
Pro tio nur, ke li potencon havas,
Pro timo, pro espero egoista
Kaj ne pro amo.

Ado. Sed ĉiopoveco
Egalas al ĉioboneco.

Lucifero. Ĉu vi
Ĝin trovis en Eden'?

Ado. Malbon-spirito!
Ne tentu per beleco via! Certe,
Vi estas bela pli ol la serpento,
Sed tiom same falsa.

Lucifero. Diru: vera.
Demandu la patrinon Evon: ĉu
Ŝi ne sciigis bonon kaj malbonon.

Ado. Vi prenis, ho patrino mia, frukton
Fatalan pli por viaj posteuloj
Ol por vi mem, ĉar vi almenaŭ estis
En paradizo dum juneco via
Kaj en senkulpa interkomuniko
Kun la spiritoj feliĉegaj dume
Ni, viaj idoj, fremdaj al Edeno,
Ni estas ĉirkaŭataj de demonoj,
Prenantaj diajn dirojn kaj tentantoj
Nin per malkontentigo kaj scivolo
De niaj propraj pensoj, kiel vin
Mem logis la serpent' en via brila

Kaj senzorgema kredo al feliĉo.
 Ho, mi ne povas fari la respondon
 Al tiu ĉi staranta senmortulo,
 Mi lin ne povas abomeni kaj
 Mi lin rigardas time kaj plezure
 Kaj ne forkuras: el rigardo lia
 Eliras ĉarmo, altiranta miajn
 Okulojn maltrankvilajn al la liaj,
 Kaj mia koro laŭte frapas, kaj
 Li min timigas, sed min ĉiam tiras.
 Ho Kain, Kain, savu min de li!
Kain. Ne timu, li ne estas malbonulo.
Ado. Nek Dio nek anĝelo. Ĉar mi vidis
 Kerubojn kaj serafojn, sed al ili
 Li ne similas.
Kain. Estas ja spiritoj
 Pli altaj — ĉefanĝeloj.
Lucifero. Kaj ankoraŭ
 Pli supraj.
Ado. Jes, sed ne feliĉaj.
Lucifero. Ne,
 Se feliĉeco estas en sklaveco.
Ado. Mi aŭdis ke serafoj *amas plej*,
 Sed ke keruboj estas *plej sciantaj*.
 Ĉar li ne amas, estas li kerubo.
Lucifero. Kaj se la supra sci' forigas amon, —
 Kiela devas esti tiu, kiun
 Vi, ekkoninte, pli ne amos? Se

Kerub' ĉioŝcianta malplej amas, —
Am' de serafo estas nur malscio.
Ke ambaŭ malkuniĝas — pravas puno,
Farita al gepatroj maltimintaj.
Elektu do la amon aŭ la scion:
La tria ne ekzistas. Via patro
Elektis jam — la kulton de la timo.
Ado. Elektu, Kain, amon!

Kain. Tio estas
Superfluega: mi kun ĝi naskiĝis:
Mi sole vin, nur vin amegas, Ado.

Ado. Kaj la gepatrojn?

Kain. Ĉu nin ili amis,
Preninte fruktojn, kiuj nin forigis
De l' paradizo?

Ado. Ni ne estis tiam
Naskitaj, kaj se ni eĉ estus, ĉu ni
Ne devas ami ilin kaj l' infanojn?

Kain. Ho, se mi povus vidi en feliĉo
Enoĉjon kaj la karan filineton! . . .
Ho, mi duonforĝesus! . . . sed neniam
Ĝi estos forĝesita eĉ post mil
Generacioj, kaj neniam homoj
Per amo rememoros tiun, kiu
Kunembriigis homon kaj malbonon;
Preninte frukton de malbon' kaj scio,
Je propra malfeliĉa ne kontentaj,
Adam kaj Evo ĝermis *min* kaj *vin*

Kaj la malmulton de la nun vivantaj
 Kaj la sennombrajn arojn kaj aregojn,
 Amasajn milionojn, kiuj povos
 Heredi nur mizerojn, kolektotajn
 De la estontaj longaj centojaroj.
 Kaj mi ilia patro devas esti!
 Ho, via amo kaj beleco via
 Kaj mia amo, ĝojo, nia flamo
 Kaj l' horo de l'ripozo ĉarma, ĉio,
 Amata en ni mem kaj en l' infanoj,
 Kondukos nin post jaroj da doloroj
 Kaj pekoj — eble post ne multaj tagoj,
 Sed plenaj je doloroj, kvankam mikse
 Kun dolĉaj minutetoj — al la morto,
 Al nekonato. L'arbo de la scio,
 Mi pensas, ne plenumis la promeson;
 Post peko ili devus scii ĉion,
 Eĉ la sekreton de la mort', sed ili
 Nur scias pri mizero propra. Ĉu
 Pro tiu ĉi sciigo ni neprege
 Bezonis havi fruktojn kaj serpenton?
Ado. Mi ne malĝojus, Kain, kaj se estus
 Feliĉa vi . . .
Kain. Feliĉa estu sola!
 Ĉar mi feliĉon ne deziras, kiu
 Min kaj la miajn malaltigas.
Ado. Sola!
 Ho, tiel mi ne povus kaj ne *volus*

Feliĉa esti. Nur kun l' apuduloj
Mi povas feliĉiĝi malgraŭ morto.
Mi ĝin ne timas, ĉar mi ĝin ne konas
Eĉ kvankam ĝi, laŭ diroj de aliaj,
Fantom' terura estas.

Lucifero. Ĉu vi diras,

Ke vi ne povus *sola* feliĉiĝi?

Ado. Ĉu sola? Dio! Kiu povus esti

Izola kaj feliĉa, aŭ kor-bona?

Al mi soleco ŝajnus esti peko,

Se mi ne pensus tuj revidi fraton,

Fratinon kaj gepatrojn kaj Abelon

Aŭ miajn idojn.

Lucifero. Tamen via Dio .

Ja estas sola — ĉu feliĉa ankaŭ?

Li estas sola — kaj ĉu ankaŭ bona?

Ado. Ne, li ne estas sola, ĉar li havas

Anĝelojn kaj mortemajn, kaj al ili

Feliĉon donas, feliĉega mem

Al ili donacante ĝojon. Kio

Feliĉo estus, se ne feliĉigo?

Lucifero. Demandu vian patron, el Edeno

Pelitan, aŭ l' unuanaskiĝintan

Kainon, aŭ la propran vian koron.

Ĝi estas maltrankvila.

Ado. Jes, ho ve!

Kaj vi, ĉu vi ĉielloĝanto estas?

Lucifero. Se mi ne estas tia, vi demandu

Pri kaŭzo la Kreinton de ĉi tiu
Feliĉa mondo, kiun vi laŭdegas,
Demandu la Kreinton granda-bonan
De l' vivo, ĉar ĉi tio estas lia
Sekreto bonkaŝita. Devas ni
Sufери, kaj nur kelkaj kontraŭstari,
Sed vana estas l' unu kaj l' alio —
Laŭ vortoj de serafoj. Tamen estas
Pli bone provi: ni ne estos pli
Feliĉaj, se la provon ni ne faros.
En la animo estas saĝo, kiu
Direktas ĝin al la justeco, kiel,
En la azur' malhela estas stel',
Donanta al okulaj viaj brilon,
La stel', antaŭvenanta la matenon.

Ado. Ho, bela stelo, mi ĝin amas!

Lucifero. Kaj

Pro kio ne adori ĝin?

Ado. La patro
Adoras nur la Nevideblan.

Lucifero. Sed
Simboloj de la Nevidebla estas
Amindaj videblaĵoj, kaj ĉi tiu
Brilanta stelo estas kondukanto
De la ĉielaj aroj.

Ado. Mia patro
Min diris ke li vidis Dion mem,
Kreintan lin kaj la patrinon.

Lucifero. Ĉu

Vi mem lin vidis?

Ado. Jes, en liaj verkoj.

Lucifero. Sed en esenco?

Ado. Ne, nur en la patro,

Estanta la rebrilo de Kreinto,

Aŭ en anĝeloj, al vi similitaj,

Sed pli ol vi brilantaj, kvankam laŭ

Figuro malpli belaj kaj potencaj.

Ĉar ili nin rigardas kvazaŭ suno

Lumega kaj silenta, dume vi

Similas al etera nokto, kiam

Nubaroj blankaj kovras la nigretan

Purpuron de l' ĉielo plenmistera,

Kaj miloj da stelaroj hele brilas

Kaj kvazaŭ volas ekfariĝi sunoj;

Sennombraj, brilaj, koron altirantaj,

Logantaj kaj okulojn plorigantaj —

Al vi similas ili, ho spirito.

Vi ŝajnas malfeliĉa, sed ne faru

Nin tiel same. Mi por vi plorados.

Lucifero. Ho ve, la larmoj! Se vi vidus, kiom

Da maroj-larmoj estos disveŝitaj!

Ado. De mi?

Lucifero. De ĉiuj.

Ado. Sed de kiuj scie?

Lucifero. De milionoj anoj de la tero,

Troplenloĝota kaj remalloĝota,

Kaj de sennombraj inferanoj, kies
Embrion portas via ventro.

Ado. Kain,
Li nin malbenas!

Kain. Lasu lin paroli,
Mi nun lin sekvas.

Ado. Kien?

Lucifero. Unu lokon,
De kie li post horo ree venos,
Sed tiu horo al li montros ion,
Daŭrantan tagojn.

Ado. Kiel estas eble?

Lucifero. Kreinto via faris ja la mondon
Dum kelkaj tagoj el malnovaj mondoj,
Kaj nun ĉu mi, al li helpinta tiam,
En unu hor' ne povos al vi montri
La aĵojn, kiujn li dum multaj kreis
Kaj dum malmultaj ruinigis?

Kain. Nu,
Konduku min!

Ado. Ĉu li post hor' revenos?

Lucifero. Jes. Niaj agoj estas ekster tempo.
Ni povas l' eternecon enhorigi
Aŭ eternigi horon. Ni ne havas
La homan mezurilon. Sed ĉi tio
Mistero estas. Kain, sekvu min.

Ado. Ĉu li revenos?

Lucifero. Jes, virino! Li
Revenos baldaŭ, sola inter homoj
(L' unua kaj la lasta krome Unu);
De tiuj lokoj li al vi revenos

Por loĝatigi tiel same tiun
Silentan mondon, kiel tiu ĉi
En posta tempo estos plen-loĝita.
Ĝis nun malmultaj estas ĝiaj anoj.

Ado. Kaj kie loĝas vi?

Lucifero. En tuta spaco;

Mi loĝas tie, kie via Dio
Aŭ viaj dioj. Mi limigas ĉion,
La vivon, morton, tempon, eternecon,
Ĉielon, teron, ĉion, kio estas
Nek tero nek ĉiel', sed estas io,
Loĝata nun de tiuj, kiuj loĝis
Aŭ poste loĝos teron kaj ĉielon:
Jen kio estas mia regno; tiel
Mi partoprenas *lian* regnon kaj
Alian havas, kie *li* ne estas.
Se mi ne estus tia, kiel mi
Al vi nun diras, — ĉu mi povus resti
Ĉi tie? nin anĝeloj liaj vidas.

Ado. Sed ili estis tie ankaŭ, kiam

Al la patrino la serpent' parolis.

Lucifero. Vi aŭdis, Kain! Se vi volas scion,

Mi kvietigos la soifon sen
Manĝigi vin fruktaĵon, kiu vin
Senigus de l' restinta sola bono,
Al vi lasita del' Venkinto. Iru!

Kain. Mi jam pomesis! (Kain kaj Lucifero foriras.)

Ado. (Sekvas kaj krias.) Kain, mia frato!

Akto II.

Sceno 1.

Senfundaĵo de spaco.

Kain. Mi marŝas en aero kaj ne falas.

 Mi tamen timas fali.

Lucifero. Vi min kredu,

 Kaj vin l' aer', de mi regata, portos.

Kain. Ĉu povas mi vin kredi sen malpii?

Lucifero. „Ekkredu kaj ne falu, dubu —

 Kaj ekpereu!“ Tia estos diro

 De Dio, kiu en parolo sia

 Al la anĝeloj nomis min demono;

 Kaj tiuj ĉi ripetas kiel eĥo

 Ĉi tion al la malestiminduloj,

 Nenion sciiĝantaj kio ekster

 Iliaj malvastegaj sentoj estas;

 Kredantaj simple al aŭdataj vortoj;

 Nomantaj bono aŭ malbono tion,

Pri kio estas tiel anoncita.
Mi tion ĉi ne volas, kaj ĉu vi
Adoras min aŭ ne, — vi baldaŭ vidos
Mondaron ekster via tero. Sed
Pro dubo, vin metanta super via
Malforta vivo, mi vin ne kondamnos
Je puno, kiu estas *mia* sorto.
Alvenos tago: homo, kiun kelke
Da gutoj portos, diros al alia:
„Vi kredu min kaj — marŝu sur la ondoj!“ —
Kaj tiu marŝos sen danĝero. Ne,
Mi vin ne diras: kredu min, ĉi tio
Kondiĉo estas por ke mi vin savu.
Kunflugu nur en senfundaĵ' de l' spaco,
Kaj vi ne kuraĝiĝos ekneigi
Vidoton: l' historion de mondaro,
Estinta kaj estanta kaj estonta.

Kain. Ho dio aŭ demono, kiu ajn
Vi estas, ĉu la tero tie kuras?

Lucifero. Sed ĉu vi ne rekonas tiun polvon,
Formintan vian patron?

Kain. Ho, ĉu eble?

Mi vidas nur kurantan bluan rondon

Kaj apud ĝi rondeton sen moviĝo,

Similan je la tera noktlumilo.

Sed kie estas nia paradizo

Kun ĝiaj muroj, kun gardantoj ĝiaj?

Lucifero. Ekmontru punkton, kie ĝi troviĝas

Kain. Ne eble! Dum simil' al sunradioj
Ni flugas, ĝi malpligrandiĝas ĉiam
Kaj ĉirkaŭiĝas per brilajo ronda
Simila je la lumo, kiun ĵetis
Plej ronda inter steloj, kiam mi
Rigardis ilin apud la Edeno.
Nun ŝajnas ke la ambaŭ punktoj kune
Metiĝas, dum ni flugas, kun sennombraj
Nin ĉirkaŭantaj steloj, kiuj, ju
Pli ni forflugas, des multiĝas ĉiam.

Lucifero. Sed se ekzistus mondoj multipli grandaj
Ol via mond', loĝataj de pli supraj
Animoj kaj pli multaj ol polvoj
De l' ter' malestiminda, multigitaj
Je ĝiaj vivatomoj; — kaj se ili,
Se ili ĉiuj estus kondamnitaj
Al morto kaj mizer', vi kion pensus?

Kain. La penso povi tion ĉi ampleksi
Min fierigus.

Lucifero. Sed se tia penso
Al sklava ŝtofo estus katenita;
Se ĝi, sciante tiom da objektoj
Kaj soifante tian altan scion
Kaj pli ankoraŭ altan, ĉiam estus
Ligata al bezonoj malgrandegaj,
Malpuraj, abomenaj kaj se via
Plej bona ĝojo estus malaltiĝo
Dolĉgusta, iluzio denervanta

Kaj kotiganta, kaptilego ruza
Por vin nur igi ĝermi novajn korpojn,
Estontajn tiel same malfortegaj,
Escepte kelkaj feliĉuloj por . . .

Kain. Pri morto mi nur scias ke ĝi estas
Terura: tiel diras la gepatroj,
Nomantaj ĝin heredo abomena,
Al mi donita kune kun la vivo,
Heredo ankaŭ ne feliĉa, certe;
Sed se vi diras veron (kaj mi jam
Kruele sentas ke ĝi estas vero),
Vi min mortigu nun! Animojn naski
Nur por sufero longa kaj por morto —
Laŭ mi signifas disetendi morton,
Multigi mortigadon.

Lucifero. Vi ne povas
Formorti *tute*: io restos ĉiam.

Kain. L' Alia tion ĉi ne diris, kiam
Li pelis mian patron de l' Edeno,
Sur lia frunto morton ekgravinte.
Sed tamen mortu mia mortemaĵo
Ke mia restontaĵo anĝeliĝu!

Lucifero. Mi apartenas al anĝelaj aroj.
Ĉu vi deziras esti min simila?

Kain. Mi ja ne scias, kio estas vi.
Mi vidas nur potencon vian, scenojn,
De vi montratajn kaj estantajn ekster
Naturo mia homa, tamen ĉiam

Multpli malsuprajn ol deziroj miaj,
Ol miaj pensoj kaj komprenebleco.

Lucifero. Sed kiuj estas la fieraj pensoj,
Humiliĝantaj tamen por kunvivi
Kun vermoj en la koto?

Kain. Kiu estas
Vi mem, spirit' fera, vi scianta
Naturon, senmortecon, kaj malgraŭe
Ĉi tio ŝajnas esti malfeliĉa?

Lucifero. Mi ŝajnas esti tiel kiel mi
En vero estas. Tial mi demandas
Ĉu vi deziras esti senmortulo?

Kain. Vi diris ke mi estos tia malgraŭ
Eĉ mia volo. Tion mi ne sciis
Ĝis nun. Sed se ĉi tio estos nepre,
Instruu min por bono aŭ malbono
Antaŭesenti mian senmortecon.

Lucifero. Vi sentis ĝin jam antaŭ vi min vidis.

Kain. Sed kiel?

Lucifero. Per sufero.

Kain. Ĉu sufero
Senmorta estas?

Lucifero. Ni kaj viaj idoj
Sciigos tion. Sed rigardu nun,
Ĉu estas bela tio ĉi?

Kain. Ho ĉarma
Eter' neimagebla! Multiĝantaj
Aregoj da brilantaj lumoj, kiuj

Vi estas? Kio estas tiu blua
 Dezerto de aero senlimita,
 En kiu vi rapidas nun simile
 Foliojn sur rivero de l' Edeno?
 Ĉu estas via vojo kaj kurado
 Antaŭdefinita, aŭ vi flugas
 Ĝojante en senordo tra aera
 Kaj senlimita univers'? Ĉi tiu
 Pripenso pikas min en la animo,
 Adoreganta l' eternecon. Dio,
 Aŭ dioj, kiuj ajn vi estas, kiel
 Min ravas vi kaj viaj faritaĵoj,
 La viaj, aŭ kreitaj de hazardo,
 Aŭ eĉ de kio ajn! Ho, ke mi mortu
 Ĉi tie kiel mortas atometo
 (Se ĝi nur mortas), aŭ malsekretigu
 Al mi nun vian scion kaj potencon,
 Ĉar miaj pensoj estas ne malindaj
 Vidaton, se je ĝi malinda estas
 La polv', de kiu mi formita estas.
 Spirit', mi mortu aŭ pliproksimiĝu.

Lucifero. Vi estas ja proksima. Ekrigardu
 Returnen al la ter'.

Kain. Ĝi kie estas?
 Mi vidas nur amason da sennombraj
 Lumajoj.

Lucifero. Tie!

Kain. Mi ne povas vidi.

Lucifero. Sed ĝi ankoraŭ brilas.

Kain. Tie?

Lucifero. Jes.

Kain. Ĉu estas eble? Ha, mi vidis brili
Lampiron en malluma arbareto
Kaj sur verdaĵo; ĝi pli hele brilis
Ol mondo elnutrinta ĝin.

Lucifero. Vi vidis
Lampirojn kaj mondaron — ambaŭ brilis.
Vi kion pensas pri ĉi tio?

Kain. Ke
En sia sfero ĉio estas bela
Kaj ke en nokto, ĉarmiganta ambaŭn,
La lampireto, en aer'fluganta,
Kaj stelo en kurado, ambaŭ ili
Bezonas supran kondukanton.

Lucifero. Kiun
Aŭ kiel?

Kain. Tion ĉi al mi vi montru.

Lucifero. Ĉu havos vi kuraĝon ekrigardi?

Kain. Sed kiel mi nun scias, ĉu mi *havos*?

Ĝis nun vi ja nenion montris, kio
Min dezirigus pli ne vidi.

Lucifero. Bone,

Alsekvu min! Ĉu vi deziras vidi
Mortemajn kreitaĵojn, aŭ senmortajn?

Kain. Sed kio estas kreitaĵoj?

Lucifero. Parte

Mortemaj, parte senmortuloj. Kio
Vin interesas pli?

Kain. La nun vidatoj.

Lucifero. Vin io pli ankoraŭ interesis?

Kain. Jes, ioj, kiujn mi neniam vidis,
Nek vidos — la sekretoj de la morto.

Lucifero. Ĉu montri al vi mortintaĵon, kiel
Al vi mi montris nemorteblan?

Kain. Montru!

Lucifero. Antaŭen do per laflugiloj fortaj!

Kain. Ho, kiel ni trafendas la bluaĵon!

La steloj poste ni paliĝas. Sed

La tero, kie estas mia tero?

Vidigu ĝin, ĉar mi el ĝi devenas.

Lucifero. Ĝi estas poste vi kaj ŝajnas esti

Malpli ol vi en universo, tamen

Ne kredu ke vi povu ĝin eviti:

Al ter' kaj polv' vi tuj revenos. Tio

Al mia kaj al via senmorteco

Fatala estas.

Kain. Kien ni nun flugas?

Lucifero. Al tio, kio antaŭ vi ekzistis,

Al mondfantomo, kies nur rompaĵo

La tero estas.

Kain. Kiel, ĉu ĝi estas

Ne nova?

Lucifero. Ne, ne pli ol vivo mem:

Ĉar ĝi ekzistis antaŭ vi estiĝis,

Kaj mi kaj tiuj, kiuj ŝajnis esti
Pli supraj ol ni ambaŭ. Multaj havos
Nenian finon, kaj aliaj, kiuj
Pretendas esti sen ekkomenciĝo,
Aperis kiel vi el font' malpura.
Pli supraj uloj estis formetitaj
Por doni lokon al estaĵoj, kiuj
Pli subaj estas ol ni povas pensi,
Ĉar nur la tempo kaj la spaco estis
Kaj estas malŝanĝeblaj, la ŝanĝado
Mortigas nur polvaĵon. Tamen vi,
Polvido, povas sole nur kompreni
Polvaĵon, vian propran fonton: baldaŭ
Vi tion ĉi ekvidos.

Kain. Ho spirito,
Mi povas vidi, kion vi nur volos.

Lucifero. Antaŭen do!

Kain. La steloj malaperas
Rapide, dume ili, kiam ni
Alflugis, estis grandaj kiel mondoj.

Lucifero. Kaj ili restis tiel ankaŭ nun.

Kain. Ĉu ili ankaŭ havas paradizojn?

Lucifero. Eblege.

Kain. Kaj ĉu ankaŭ homojn?

Lucifero. Jes,
Aŭ iujn eĉ pli suprajn.

Kain. Eble ankaŭ
Serpentojn?

Lucifero. Ĉu vi volus krei homojn
Sen ili? Ĉu meritas vivi nur
Rampaĵoj dupiedaj?

Kain. Kiel nun
La steloj kuras for! Ni kien flugas?

Lucifero. Al mondo de fantomoj, kiuj estas
Vivintaj aŭ postnaskiĝontaj ombroj.

Kain. Sed la mallum' densiĝas kaj la steloj
Forkuris jam.

Lucifero. Vi tamen vidas.

Kain. Kia

Terura lum' sen luno, sen radioj,
Sen stelamaso! La bluaĵo mem
De la purpura nokto nun fariĝas
Mallumo timigema, kaj mi vidas
Grandegajn kaj malklarajn masojn, kiuj
Pli ne similas al viditaj mondoj,
Lumegzonitaj kaj ŝajnintaj vivaj
Eĉ tiam, kiam l' atmosfero luma
De ili iĝis for, kaj estis eble
Sur ili vidi iaajn strangajn formojn
De valoj kaj de altaj montoj: unuj
Elŝprucis fajron, sur aliaj estis
Vastegaj fluidaĵoj, kaj aliaj
Lumzonojn kaj naĝantajn lunojn havis,
Al tero tre similajn. Tamen nun
Malluma kaj terura estas ĉio.

Lucifero. Sed klara. Vi serĉegis vidi morton

Kaj mortintaĵon . . .

Kain. Ne, mi ĝin ne serĉas.

Sed ĉar mi scias ke la morto estas

Kaj ke la pek' de l' patro mortemigis

Lin mem kaj min kaj ĉiujn posteulojn,

Mi nun memvole celas ekrigardi

Ĉi tion, kion mi perforte vidos.

Lucifero. Rigardu!

Kain. Tie estas mallumaĵo.

Lucifero. Ĝi estos ĉiam, sed ni nun malfermos

La pordojn de mallumo.

Kain. Vaporegoj

Ruliĝas tie. Kio ili estas?

Lucifero. Eniru!

Kain. Ĉu mi povos reeliri?

Lucifero. Certege! Kiu ja alia loĝos

La regnon de la morto? Ĉar ĝis nun

Ĝi estas preskaŭ nur dezerto. Sed

Vi ĝin plenloĝos, vi kaj viaj idoj.

Kain. La nuboj pli kaj pli densiĝas; ili

Ĉirkaŭas nin.

Lucifero. Antaŭen do!

Kain. Kaj vi?

Lucifero. Ne timu. Vi ne estus de la tero

Kurinta for sen mi. Antaŭen! Tien!

(Ili malaperas en mezo de nuboj.)

Sceno 2.

Regno de ombroj.

Eniras Lucifero kaj Kain.

Kain. Ho kiel estas vastaj kaj silentaj

Ĉi tie la mallumaj mondoj! Ĉar

Mi ŝajne vidas kelkajn, pli loĝitajn

Eĉ ol la steloj, en aero supra

Flugintaj tiel grandamase ke mi

Pli volus preni ilin por brilantaj

Loĝantoj de ĉiel' neimagebla

Ol por vastegaj mondoj, mem loĝitaj,

Se mi proksimiĝinte ne rimarkus

Ke ili pro grandeco certe estas

Ne vivaj mem, — nur lokoj por vivuloj.

Sed ĉio estas tie ĉi tiele

Plenega je krepuskoj kaj ombraĵoj

Ke ili pri pasinta tag' parolas.

Lucifero. Vi estas en la regno de la morto,

Ĉu vi ĝin volas vidi nun?

Kain. Ĝis mi

Sciigos, kio estas ĝi, al vi

Mi ne respondos. Sed se ĝi similas

Je tio, kion mia patro plendis,

Ho tiam . . . Dio! mi timegas pensi

Malbeno al farinto de la vivo,

Naskanta morton, al la vivportulo,

Ne konservinta vivon kaj por ĉiam
Perdinta ĝin eĉ por malkulpaj homoj.

Lucifero. Vi sekve nun malbenas vian patron?

Kain. Ĉu li min ne malbenis, min naskinte,
Min ne malbenis antaŭ mia nasko,
Preninte la malpermisitan frukton?

Lucifero. Vi diras veron: estas reciproka
Malbeno inter vi kaj li. Sed tamen
Vi havas ja ankoraŭ fraton, idojn? . .

Kain. Ke ili la malbenon partoprenu!

Min oni testamentis ne alie,
Kaj mi redonas mian heredaĵon. —
Ho vi, mallumaj ombroj kaj fantomoj
Jen klaraj jen malklaraj, malĝojegaj
Kaj timigemaj, kiuj estas vi?

Ĉu vivas vi? Ĉu estas vi vivintaj?

Lucifero. La ambaŭ statoj estas nun en ili.

Kain. Sed kio sekve estas morto?

Lucifero. Kiel!

Ĉu via Di' ne diris vin ke tio —

Alia vivo estas?

Kain. Ĝis hodiaŭ

Li diris nur ke ĉiuj ni ekmortos.

Lucifero. Li eble iam tion ĉi eldiros.

Kain. Feliĉa estos tiu tago.

Lucifero. Jes,

Feliĉa! Kiam, laŭte sciigita

Per turmentegoj neelparoleblaj,

La diro estos nur garantiaĵo
De agoni' eterna por sennombraj
Aregoj da atomoj, naskiĝontaj
Kaj vivaj nur por tiu sola celo.

Kain. Sed kiuj estas la fantomoj grandaj,
Flugantaj ĉirkaŭ mi kaj ne similaj
Je tiuj supraĵ kreitaĵoj, kiujn
Mi vidis ĉe Edeno la fermita
Kaj pli ne forgesota; ne similaj
Je tia homa formo, kiun havas
Adam kaj Abel kaj fratino mia,
L' amata Ado, mi kaj miaj idoj?
Sed, malsimilaj je loĝantoj teraj
Kaj je anĝeloj, ili ŝajnas esti,
Se ne egalaj je la lastaj, tamen
Pli supraĵ, multipli supraĵ ol l' unuaj,
Ĉar ili estas belaj kaj tre fortaj,
Potencaj kaj fieraj, kvankam strangaj
Laŭ formo, kian mi neniam vidis.
Ĉe ili mankas nia homvizaĝo,
Flugiloj de serafo kaj figuro
De fortaj bestoj, kiuj vivas nun;
Potencaj, belaj, ili estas kiel
Plej belaj, fortaj inter la vivuloj
Kaj samatempe tiel malsamilaj
Ke mi apenaŭ kredas ilin vivaj.

Lucifero. Kaj tamen ili vivis.

Kain. Kie?

Lucifero. Tie
 Sur via tero.

Kain. Kiam?

Lucifero. Ili loĝis
 Ĉi tion, kion vi eknomis tero.

Kain. Adamo etas la unua.

Lucifero. Jes,
 De via speco, tamen tro malinda
 Por esti inter tiuj ĉi la lasta.

Kain. Kaj kio estas ili?

Lucifero. Tio, kio
 Vi estos mem.

Kain. Sed kio ili estis?

Lucifero. Vivuloj, plenaj je la vivo, noblaj,
 Inteligentaj, bonaj, gloraj, grandaj
 Kaj tiel superantaj vian patron,
 Se li eĉ estus en Edeno, kiel
 Generacio deksesmila via
 Superos vin kaj ankaŭ vian filon
 En ĝia degenero noktmalluma.
 Kaj pri ilia nuna marforteco
 Vi mem prijuĝu laŭ viando via.

Kain. Ho ve al mi! Kaj *ili* ekpereis?

Lucifero. Jes, sur ilia tero, kiel vi
 Sur via mortos.

Kain. Sed ĉu mia tero
 Ilia estis?

Lucifero. Jes.

Kain. Ĝi tamen estis
Ne tia kiel nun, estinte certe
Malgranda kaj malvasta por nutradi
Similajn kreitaĵojn.

Lucifero. Jes, ĝi estis
Pli bela.

Kain. Kial do ĝi tiel falis?

Lucifero. Demandu tiun, kiu detruadas.

Kain. Sed kiel?

Lucifero. Per neforigebla forto,
Fatala diskunig' de elementoj
Kaj tiel, ke la mondo refariĝis
Ĥaoso kiel tiu ĉi el kiu
Ĝi estis elfarita. Tiuj ĉi
Aperoj, tre maloftaj en la tempo,
Tre oftaj estas en la eterneco. —
Aliru kaj rigardu la pasintan.

Kain. Terura sceno!

Lucifero. Tamen vera. Vi
Nun vidas ombrojn, kiuj estis iam
El tia ŝtofo kiel vi.

Kain. Kaj mi
Fariĝos kiel ili?

Lucifero. Ke respondu
Vin Tiu, kiu kreis vin. Mi montras
Nur sole tion, kio vin antaŭis,
Sed kio ili *estis*, tion ĉi
Vi sentas tiom malpli kiom pli

Malfortaj estas viaj teraj sentoj
Kaj partopreno je la senmorteco,
Je la prudento kaj je tera forto.
Komuna eco inter vi kaj ili
Nur estas vivo, kiun ili havis,
Kaj morto, kiun vi ekhavos poste,
Aliaj viaj ecoj certe bone
Konvenas al rampaĵoj, naskiĝintaj
El ŝlimo de potenca universo,
Premita tiel ke ĝi planetiĝis,
Loĝita de malfortaj kreitaĵoj,
Feliĉaj pro blindeco kaj Edeno
De malklereco, kie scio estas
Malpermesita kiel venenaĵo.
Rigardu, kio estas, kiuj estis
Ĉi tiuj supraĵ, belaj kreitaĵoj!
Se tio vin ĉagrenas, vi revenu
Al via tero kaj laboru. Mi
Vin tien revenigos sen danĝero.

Kain. Mi restos tie ĉi.

Lucifero. Kaj kiom longe?

Kain. Eterne. Se mi devas ree iom

Ĉi tien veni, mi preferas resti.

Al mi jam estas abomena ĉio

De la polvaĵo tera. Lasu min

Nun inter l' ombroj.

Lucifero. Ne, ne eble. Vi

Nun vidas l' efektivon kiel revon.

Por kapabliĝi vivi tie ĉi
Vi devas iri tra la samo, kion
Trairis la vidataj kreitaĵoj:
Tra pordo de la mort'.

Kain. Sed kian ni
Trairis?

Lucifero. Tra la mia. Mi promesis
Vin revenigi, kaj spirito mia
Subtenas vin en nuna mondo, kie
Neniu spiras esceptante vin.
Rigardu, — tamen ne esperu vivi
Ĉi tie antaŭ horo definitiva.

Kain. Ĉu tiuj ĉi fantomoj nun ne povas
Reveni teron?

Lucifero. Ne, *ilia* tero
Pli ne ekzistas kaj ŝanĝiĝis tiel
Ke ili ne rekonas sur supraĵo
Eĉ unu lokon, ĵus malmoliĝintan.
Ĝi estis — ho, ĝi *estis* bela mondo!

Kain. Kaj estas nun ankoraŭ. Mi malamas
Ne teron, kuin mi kultivi devas,
Sed tion nur, ke mi ne povas ĝui
Belecon ĝian sen multlaborado,
Ke mi neniam povas kvietigi
Soifon nevenkeblan de sciamo
Kaj meti for la milon de teruroj,
Sentataj pro la morto kaj la vivo.

Lucifero. Vi vidas, kio estas via mondo,

Sed vi ne povas ekkompreni l' ombron
De tio, kio ĝi antaŭe estis.

Kain. Mi vidas kreitaĵojn-grandegulojn,
Fantomojn pli malsuprajn per prudento
(Almenaŭ tiel ŝajnas) ol l' antaŭe
Viditaj, kaj similaj al sovaĝaj
Arbaraj anoj de la tero, kiuj
Terure krias en la nokta horo;
Sed tiuj ĉi dekoble estas pli
Per grandegeco kaj terura vido;
Ilia kresko estas eĉ pli granda
Ol muroj de l' Edeno, kiun gardas
Keruboj, kaj iliaj okulegoj
Brilegas kiel la flamantaj glavoj,
L' armiloj de l' gardistoj de l' Edeno;
La kojnaj dentoj estas kiel arboj
De branĉoj, de la ŝelo senigitaj,
Sed kiuj estis ili?

Lucifero. La mamutoj
De via ter'; sed viaj kuŝas nun
Milionare sub supraĵo tera.

Kain. Sed ĉu eĉ unu pli ne vivas?

Lucifero. Ne.
Milito, kiun ili povus fari
Al via malfortega speco tute
Senutiligus la malbeno-diron,
Ĉar vi rapide estus ekstermitaj.

Kain. Pro kio la milito?

Lucifero. Vi forgesis

La diron, vin pelintan el Edeno:

Militojn kontraŭ ĉiuj kreitaĵoj,

Al ĉiu morton, morton sen escepto,

Malsanojn kaj dolorojn: tia estas

La frukto de l' malpermesita arbo.

Kain. La bestoj, kiuj ankaŭ devas morti,

Ne manĝis ja la frukton?

Lucifero. Tamen via

Kreinto diris, ke la bestoj estis

Por vi faritaj, kiel vi por li.

Ĉu volus vi, ke ili vin superu?

Jes, se Adam ne estus ekpekinta,

La bestoj certe ankaŭ ĉiam vivus.

Kain. Ho ve, la malfeliĉaj! Ili devas

La sorton de la patro partopreni

Simil' al liaj idoj, kvankam ili

Ne tuŝis eĉ la frukton, kiel ni,

Kaj ne ricevis scion tiel karan.

Mensogo-arbo! ni *nenion* scias!

Ĝi ekpromesis scion por la morto,

Kruela takso — tamen scio, scio!

Sed kion homo scias?

Lucifero. Povas esti

Ke morto donos la plej supran scion:

Estante io tute kaj plej certa,

Ĝi tial donas al vi certan scion,

Kaj sekve l' arbo diris veron, kvankam

Ĝi donis morton.

Kain. Ho, mallumaj mondoj,
Mi vidas vin, sed mi vin ne komprenas.

Lucifero. Ĉar via hero estas malproksima,
Kaj ŝtof' ne povas tute ekkompreni
Spiriton; sed vi jam ekgajnis iom,
Sciinte tie ĉi pri l' ekzistado
De tiaj regionoj

Kain. Ni jam sciis
Ke estas morto.

Lucifero. Sed ne tion, kio
Ekzistas transe ĝi.

Kain. Mi ankaŭ nun
Ne scias tion ĉi.

Lucifero. Sed vi sciigis
Ke estas stato, statoj krom la via,
Kaj tion ĉi matene vi ne sciis.

Kain. Sed ĉio estas ombro kaj mallumo.

Lucifero. Ne plendu: ĉio estos klarigita
Al via senmorteco.

Kain. Kio estas
Ĉi tiu granda blua fluidaĵo,
Al ondoj similanta! Mi ĝin prenis
Por la rivero, kiu el Edeno
Elfluas preter mia tendo, se
Ĝi ne montriĝus blua kaj senborda.

Lucifero. Sur via tero ankaŭ estas tia
Objekto, nur malgranda. Viaj idoj

Ĉe tia elemento iam loĝos:

Ĝi estas la fantom' de Oceano.

Kain. Ĝi al mondego aŭ fluida suno
Similas. Sed mi vidas kreitaĵojn,
Ludantajn tie sur supraĵo brila.

Lucifero. Vi vidas ĝiajn anojn, la antaŭajn
Leviatanojn.

Kain. Kaj ĉi tiu granda
Serpento, kiu la potencan kapon,
Dekoble superantan altan cedron,
Nun levas, kaj videble povus volvi
Sin ĉirkaŭ ĉiuj kugloj, kiujn ni
Antaŭe vidis! Ĉu ne estas ĝi
El speco, kiu tentis la patrinon?

Lucifero. Ŝi mem certege scias plej precize
Pri tiu, kiu tentis ŝin.

Kain. Ĝi ŝajnas
Terura. La alia certe estis
Pli bela.

Lucifero. Ĉu vi ĝin neniam vidis?

Kain. Mi vidis multajn specojn de serpentoj
Sed ne ĉi tiun, kiu tentis Evon,
Aŭ ian, kiu al ĝi tre similus.

Lucifero. Ĉu ankaŭ via patro ĝin ne vidis?

Kain. Ne, lin ektentis la patrino mem,
Ŝin — la serpento.

Lucifero. Homo, se l' edzino
Aŭ bofilino tentos vin aŭ viajn

Infanojn per novaj', sciigu, kiu
Antaŭe ilin estis deloginta.

Kain. L' instruo estas tro malfrua: nun
Serpentoj pli ne tentos jam virinon.

Lucifero. Sed estas ja ankoraŭ objektaroj,
Per kiuj vin virinoj povas tenti,
Kaj vi virinojn. Ke infanoj viaj
Sin gardu. Mi al vi konsilas bonon
Eĉ kontraŭ miaj intereso; certe
Ne sekvos vi, kaj mi nenion perdas.

Kain. Mi ne komprenas.

Lucifero. Kaj vi tial ĝoju.
Tro juna estas vi kaj via mondo.
Vi pensas esti peka kaj dolora,
Ĉu ne?

Kain. Ĉu peka — mi ne scias, sed
Doloroj . . . ho, mi havas ilin multe!

Lucifero. Unuanaskiĝinta homo, via
Pekemo — kaj vi pekis efektive —
Kaj suferado — ĉar vi ja suferis —
Edeno paca estas en komparo
Je tiu stato, kiu vin atendas;
Kaj tiu malfeliĉa stato estas
Edeno en komparo je agado
Kaj doloregoj de postidoj viaj,
Plimultiĝontaj kiel polvo (ĉar
En vero ili tiel multeiĝos).
Sed nun returnen al la tero!

Kain. Kial?

Ĉu vi min forkondukis tien ĉi

Nur pro ĉi tio?

Lucifero. Vi ja serĉis sole
Sciencon.

Kain. Kiel vojon al feliĉo.

Lucifero. Se vero estas tia vojo, vi
Ĝin havas.

Kain. Tiel Di' de l' patro agis
Tre bone ke li l' arbon malpermesis.

Lucifero. Kaj agus multplibone, se li ĝin
Ne plantus. Sed nescio de malbono
Vin ne defendus kontraŭ la malbono:
Ĝi disvolvigas, partoprenas ĉie,
En ĉio.

Kain. Mi ne kredas — ne en ĉio!
Ne! Ĉar mi celas kaj soifas bonon.

Lucifero. Sed kiu ĝin ne celas? Kiu volas
Malbonon nur pro ĝia maldolĉeco?
Neniu kaj nenio! Sed ĝi estas
Fermento de vivantoj kaj senvivaj.

Kain. En tiun aron da ĉarmegaj kugloj,
Brilintaj de la malproksimo antaŭ
Ni venis en la regionon de fantomoj,
Malbono certe ne eniĝis? ili
Por tio ĉi tromulte belaj estas.

Lucifero. Vi vidis ilin nur el malproksimo.

Kain. Ĉu tio estas grava? Malproksimo

Malpligrandigas nur la helan brilon,
Sendube pli ravantan el proksimo.

Lucifero. Alproksimiĝu terajn kreitaĵojn
Plej belajn, kaj pri ili juĝu tiam.

Kain. Ho, mi jam faris tion ĉi: la plej
Aminda kreitaĵo estas ĉiam
Pli ĉarma el proksimo.

Lucifero. Iluzio!
Sed kia kreitaĵo, rigardata

De plej proksime, ŝajnas por vi esti
Pli ĉarma ol belaĵoj malproksimaj?

Kain. Fratino Ado! Steloj de l' ĉielo,
L' aero blua-nigra de la nokto,
Lumita de rondeto, kiu ŝajne
Spirito aŭ spiritomondo estas;
La multnuancoj de l' vespera tempo,
La bela sunleviĝo kaj foriĝo,
Ne esprimeble rava, pleniganta
L' okulojn per dolĉegaj larmoj, kiam
Mi vidas ĝin, kaj sentas ke la koro
Ĝin sekvas kune kun la belaj nuboj,
Akompanantaj ĝin en okcidenton;
L' arbara ombro kaj la verdaj branĉoj,
La voĉ' de l' birdo, de l' vespera birdo,
Kantanta amon kune kun keruboj
Dum tago mortas post Edenaj muroj, —
Ĉi tio por okuloj kaj por koro
Nenio certe estas en komparo

Je la rideto Ada; mi turniĝus
De l' tero kaj ĉielo por ĝin vidi.

Lucifero. Ŝi estas bela la mortema polvo,
La frukt' de l' juna kreofort', de ĝia
Unua ekfloriĝo kaj aŭroro,
Kaj de unuaj homaj ĉirkaŭprenoj,
Sed tio ĉiam estas iluzio.

Kain. Vi pensas tial, ĉar al ŝi vi estas
Ne frato.

Lucifero. Miaj fratoj estas nur
Spiritoj, ne havantaj posteulojn.

Kain. Vi sekve estas al ni tute fremda?

Lucifero. Min eble parenciĝos viaj idoj.

Sed tamen se vi havas kreitaĵon
Pli belan ol la tuta universo,
Pro kio vi vin nomas malfeliĉa?

Kain. Pro kio mi ekzistas? Kial vi,
Vi mem kaj ĉio estas malfeliĉa?

Eĉ la kreinto devas esti tia,

Li, la kreinto de malfeliĉuloj:

Neniam detruado povas esti

Esprimo de feliĉo; kaj la patro

Lin tamen ĉiam nomas ĉiopova.

Sed se li estas efektive bona,

Pro kio do ekzistas la malbono?

Pri tio mi demandis mian patron,

Sed li respondis ke la malbonaĵo

Nur estas vojo por atingi bonon.

Strangegega bono, kiu venas rekte
El la kontraŭo. Mi ekvidis foje
Ŝafidon, ekvunditan de serpento;
La malfeliĉa besto agoniis,
Kaj lia naskintino plende ĝemis.
Kaj mia patro prenis iajn herbojn
Kaj ilin alkuŝigis al la vundo.
La besto baldaŭ rericevis vivon,
Leviĝis kaj patrinan lakton suĉis,
Kaj la patrino treme pro ĝojego
Lekadis ĝiajn membrojn revivintajn,
Kaj mia patro diris min: „Rigardu,
La bono elnaskiĝis el malbono.“

Lucifero. Kaj kion vi respondis?

Kain. Mi? Nenion:

Li estas mia patro. Sed mi pensis
Ke multi bone estus por la besto
Ne havi tute vundon ol aĉeti
La revenigon de l' rompema vivo
Per la sufer' ekstrema, se ĝin eĉ
Forigis tute l' herboj-kuracaĵoj.

Lucifero. Vi diris ke el ĉiuj kreitaĵoj,
De vi amataj, vi preferas ŝin,
Kun kiu vi patrinan lakton suĉis
Kaj kiu ĝin al viaj idoj donas?

Kain. Certege: kio mi sen ŝi fariĝus?

Lucifero. Sed kio estas mi?

Kain. Kaj ĉu nenion

Vi amas?

Lucifero. Kion amas via Dio?

Kain. „Li amas ĉion“, diras mia patro.

Sed mi konfesas: nia sorto certe

Ne pravas tion ĉi.

Lucifero. Kaj tiel same

Vi ankaŭ nun ne povas certe scii

Ĉu amas *mi* aŭ ne, aŭ ĉu mi eble

Grandegan kaj vastegan planon celas,

En kiu devas ĉiuj aparteroj

Degeli tute kiel neĝaj eroj.

Kain. Neĝeroj? Kio estas tio ĉi?

Lucifero. Vi estas feliĉega, ne sciante

Ĉi tion, kion scios viaj idoj:

Vi ĝoju je klimato sen malvarmoj.

Kain. Eldiru, ĉu vi amas ion, kiu

Similas vin?

Lucifero. Kaj vi, ĉu vi vin amas?

Kain. Jes, tamen mi pli amas tion, kio

Malpligrandigas al mi la enuon

Kaj estas pli ol mi, ĉar mi ĝin amas.

Lucifero. Vi amas ĝin, ĉar vi ĝin trovas bela

Kiele Evo trovis tiun pomon.

Sed kiam ĉesos la beleco, mortos

La amo kiel ĉia kapriceto.

Kain. Beleco ĉesos! Kiel estas eble?

Lucifero. Ĉi tion faras tempo.

- Kain.** Tamen tempo
 Forpasis, sed gepatroj miaj estas
 Ankoraŭ belaj, kaj se ne egalaj
 Al Ado kaj serafoj, tamen — belaj.
- Lucifero.** La ĉarmoj nepre iĝos for de ĉiu.
- Kain.** Mi tion ĉi bedaŭras, sed ne povas
 Kompreni ke mi malpli amos ŝin.
 Se ŝi belecon perdos, multipli perdos
 Kreinto de belecoj ol mi mem,
 Vidonta tian ĉarmon ekperei.
- Lucifero.** Mi vin bedaŭras ami pereemon.
- Kain.** Mi ankaŭ vin, ĉar vi nenion amas.
- Lucifero.** Kaj via frato — ĉu vi amas lin?
- Kain.** Pro kio ne?
- Lucifero.** Lin amas via patro
 Kaj ankaŭ via Dio.
- Kain.** Ankaŭ mi.
- Lucifero.** Vi bone kaj humile kondutadas.
- Kain.** Humile?
- Lucifero.** Li naskiĝis poste vi,
 Sed estas favorito de l' patrino.
- Kain.** Ke li konservu tiun ĉi favoron,
 Ĝin la unua havis — la serpento.
- Lucifero.** Kaj la favoron de la patro?
- Kain.** Kial
 Ĉi tio tuŝas min? Kaj kial mi
 Ne amus tiun, kiun ĉiuj amas?
- Lucifero.** Eĉ mem Jehovo, tiu ĉi Sinjoro

Bonkora, Li, kreinto de l' Edeno,
De kie li vin pelis for, Li ankaŭ
Al Abel bonridetas.

Kain. Mi neniam
Lin vidis kaj ne zorgas, ĉu li ridas.

Lucifero. Sed vi anĝelojn vidis?

Kain. Nur malofte.

Lucifero. Sufiĉe ofte tamen por sciigi
Ke ili amas vian fraton: liaj
Oferoj estas ĉiam tre agrablaj.

Kain. Ke ili estu! Kial vi parolas
Pri tio al mi?

Lucifero. Ĉar antaŭ-nelonge
Pri tio pensis vi.

Kain. Kaj se mi pensis,
Pro kio re elvoki penson, kiu . . .
(Silentiĝas kaj poste daŭrigas maltrankvile.)

Spirito, ni en via mondo estas,
Do ne parolu pri la *mia*. Vi
Al mi vidigis multajn mirindaĵojn,
Sciigis min pri fortaj kreitaĵoj
Antaŭ-adamaj kaj loĝintaj teron,
De kiu nia estas nur rompaĵo;
Vi al mi montris multajn lumajn mondojn,
En kies aro nia mondo estas
Malhela punkto, enĵetita en
La senlimecon de la vivo; vi
Al mi vidigis ombrojn de ekzisto,

Havanta teruregan nomon — Morto,
Al ni de l' patro alportita; vi
Al mi vidigis multon, sed ne ĉion.
Nun montru la loĝejon de Jehovo
Kaj lian paradizon aŭ la vian.
Ĝi kie estas?

Lucifero. *Tie ĉi kaj ĉie.*

Kain. Ĉu vi ne havas hejmon kiel ĉiu?

La polvnaskito havas sian teron,
La mondoj — anojn, ĉia neeterna
Vivulo loĝas en aparta loko,
Vi min eĉ diris ke la kreitaĵoj,
De longe formortintaj, loĝas ie.
Jehovo sekve kaj vi mem . . . Ĉu vi
Ne loĝas kune?

Lucifero. Ne, ni regas kune,
Sed ne kunloĝas.

Kain. Kial ne ekzistas
Nur unu el vi ambaŭ! Tiam eble
La unueco ligus l' elementojn,
Tumulton elvokantajn pro disiĝo.
Kiele vi, spiritoj supre-saĝaj,
Al tiu ĉi disiĝo venis? Ĉu
Ne estas vi gefratoj laŭ esenco
Kaj laŭ naturo, laŭ majesta gloro?

Lucifero. Sed ĉu al Abel vi ne estas frato?

Kain. Ni estas fratoj kaj ni restos tiel,
Sed se ni eĉ disiĝus, kio sekvas?

Spirito ja ne estas korpo. Ĉu
Spiritoj povas esti en malpaco,
Kaj senfineco — kontraŭ senmorteco?
Ĉu ili povas intermalbonigi?
Pro kio?

Lucifero. Pro regado.

Kain. Vi ja diris
Ke ambaŭ vi eternaj estas?

Lucifero. Jes.

Kain. Kaj tiu blua nemezureblaĵo,
Vidita ĵus, ne havas finon?

Lucifero. Ne.

Kain. Kaj vi ne povas ambaŭ regi kune?
Ĉu al vi mankas la necesa spaco?
Pro kio do malpaci?

Lucifero. Ni *kunregas*.

Kain. Kaj unu el vi estas malbonulo.

Lucifero. Kaj kiu?

Kain. Vi! Ĉar se vi povas fari
Al homo bonon, kial vi ne faras?

Lucifero. Pro kio tion ĉi ne faros Li,
Kreinto via? Mi ja vin ne kreis.

Vi estas ja nur liaj kreitaĵoj.

Kain. Se estas tiel, lasu nin en paco,

Nin, „liajn kreitaĵojn“, kiel nomas

Vi nin — aŭ montru al mi vian

Loĝejon aŭ loĝejon *lian*.

Lucifero. Ambaŭn

Mi bone povus al vi montri nun,
Sed poste venos tempo, kiam vi
Vidados unu — dum eterno.

Kain. Kial
Jam ne de nun?

Lucifero. Apenaŭ via homa
Prudento povas nun kompreni klare,
Trankvile tiun malmultaĵon, kiun
Ĝis nun mi montris al vi, kaj vi volas
Kompreni la *duoblan misteregon*,
La *du principojn*, kaj observi ilin
Sur la sekretaj tronoj! Tera polvo!
Limigu do ĉi tiun honoramon!
Por vidi unu el la ambaŭ, nepre
Vi devas morti.

Kain. Ke mi mortu, sed
Ke mi ekvidu ilin!

Lucifero. Mi rekonas
La filon de la pomofrandulino!
Sed vi nur mortos sen ekvidi ilin.
Vi vidos, jes, sed — en alia stato . . .

Kain. De morto?

Lucifero. Ĝi nur estas l' antaŭpaŝo.

Kain. Mi ĝin nun malpli timas, ĉar mi scias
Ke ĝi kondukas al definitaĵo.

Lucifero. Nun mi venigos vin al via tero
Por ke vi povu plimultigi genton

De via patro, manĝi, trinki, tremi
Kaj ridi, plori, dormi, — fine morti.

Kain. Sed kial montris vi al mi objektojn,
De mi viditajn ĵus?

Lucifero. Ĉu vi ne volis
Sciencon havi? Ĉu per la montrito
Mi ne instruis vin — vin mem kompreni?

Kain. Ho ve! mi ŝajnas esti nur nenio.

Lucifero. Ĉi tio estas celo de la homa
Scienco — scii tutan sensignifon
De la mortemnaturo. Tion ĉi
Sciigu nun al viaj posteuloj,
Ĝi ŝparos ilin de multegaj larmoj.

Kain. Spirit' fera! Vi parolas kun
Malestimego, sed malgraŭe tio
Vi ankaŭ havas estron super vi.

Lucifero. Ne! ne! Mi ĵuras je l' ĉielo, kiun
Li sola tenas, je profundegaĵo,
Je senlimec' de mondoj kaj de vivo,
De mi kaj li regataj kune — ne!
Mi havas — jes — venkinton, sed ne estron:
Al li fleksiĝas ĉio, sed ne mi:
Mi nun daŭrigas lin batali kiel
Mi kontraŭ li batalis en ĉielo. —
En daŭro de la tuta eterneco,
En senfundaĵoj de ĥaoso, ĉie
En sferoj de la spaco senlimita,
En senfineco de centjaroj longaj

Mi kontraŭ li disputos ĉion, ĉion.
Mond' poste mondo, stelo poste stelo
Kaj universo poste universo
Tremigos egalpezon ĝis ĉesiĝos
La disputego, se ĝi nur ĉesiĝos!
Sed tio ĉi ne estos antaŭ lia
Aŭ mia morto. He, sed kio povus
Ekstermi iam nian senmortecon
Kaj nian reciprokan malamegon?
Li, kiel triumfinto, nomos min,
Venkiton, *malbonulo*. Tamen kio
La *bono* estas, kiun kreis li?
Certege se l' venkinto estus mi,
Malbono estus sole *tiaj* faroj. —
Nu, novnaskitaj, kion donis li
Al vi kaj via tero bedaŭrinda?

Kain. Ne multe, tamen ioj el donitoj
Montriĝis tre maldolĉaj.

Lucifero. Nun returnen,
Returnen al la tero ke ĉi tie
Vi ĝuu la aliajn ĉieldonojn,
Al vi kaj viaj idoj definitajn.
La bono kaj malbono estas tiaj
Nur pro esenco de aperoj, sed
Ne pro la volo de doninto ilin,
Se liaj donoj estas bonaj, nomu
Lin bona mem, sed se li malbonigas —
Al mi ne relatigu la malbonon,

Ĝis vi eltrovos ĝian fonton. Juĝu
Ne nur laŭ vortoj, eĉ se ilin diras
Spiritoj, sed laŭ fruktoj de la vivo.
La pom' fatala donis unu *bonon*, —
Prudenton. Ne permesu ke l' minacoj
Tiranaj ĝin sklavigu kaj kredigu
Je tio, kio klare kontraŭiĝas
Al videblaĵo kaj interna sento.
Vi pensu kaj toleru, vi en koro
Internan mondon kreu, se l' ekstera
Ne povas kontentigi vin. Kaj tiel
Vi apudiĝos al spiritnatura
Kaj venkos vian propran ternaturon.

(Ili malaperas).

Akto III.

Sceno 1.

(La tero apud la paradizo, kiel en la unua akto.)

(Eniras **Kain** kaj **Ado**.)

Ado. Ne bruu, **Kain**, paŝu pli trankvile.

Kain. Volonte, sed pro kio?

Ado. Nia Enĉjo

Dormiĝis sur folioj, sub cipreso.

Kain. Cipreso! Ho, malĝoja arbo, ŝajne

Ĝemanta super tiu, kiun ĝi

Ombrigas; kial vi elektis ĝin

Por laŭbo al Enoĥo?

Ado. Ĝiaj branĉoj

Detenas kiel nokto sunradioja

Kaj ŝajne bondefendas lian dormon.

Kain. La lastan — jes! kaj ankaŭ la plejlongan...

Aliru ni al li!

(Ili aliras al la infano.)

Li estas bela.

La pura ruĝo de l' malgrandaj vangoj
Konkuras brile je l' delikateco
De rozfolioj, lia bela lito.

Ado. Kaj liaj lipoj, dolĉe disiĝintaj!

Ne, ho ne kisu lin, almenaŭ nun.

Li mem vekigŝos tuj el l' taga dormo.

Kruele estus maldormigi lin.

Kain. Vi estas prava. Mi la koron bridos

Ĝis tiam. Kiel li ridetas dolĉe

En sia dormo! Dormu kaj ridetu,

Vi, heredulo juna de la mondo,

Ne multe pli maljuna ol vi mem.

En viaj tagoj dormo kaj rideto

Nur senkulpeco kaj feliĉo estas;

La frukton vi ne prenis; vi ne scias,

Ke nuda estas vi. Ĉu devas iam

Al vi alveni puno por la krimo,

Je kiu mi kaj vi senkulpaj estas?

Sed antaŭ tiam dormu. — Nun ruĝiĝas

Vangetoj liaj en profunda dormo;

Brilantaj liaj okulharoj tremas

Sur la palpebroj nigraj, kiel tiu

Cipreso, super li balanciĝanta,

Kaj inter-tra okulkurtenoj liaj,

Duonemalfermitaj, elrigardas

Bluaĵo, ridetanta eĉ en dormo.

Li certe sonĝas. Kion? La Edenon?

Jes, songu ĝin, deheridita filo,
Ĝi estas sole songo . . . ĉar nek vi
Nek viaj filoj nek gepatroj vidos
La ĝojegejon, por ni ekfermitan.

Ado. Ne metu, kara Kain, super li
Malĝojajn bedaŭradojn pri l' pasinto.
Pro kio ĉiam ĝemi pri l' Edeno?
Ĉu ni ne povas fari duan?

Kain. Kie?

Ado. Ĉi tie, ĉie: kie ajn vi estos,
Mi ne bezonos la Edenon, tiom
Multege priploritan. Ĉu mi ja
Ne havas vin, la filon, patron, fraton,
La dolĉan Zilon kaj patrinon, kiu
Krom vivo donis al ni tiom multe?

Kain. Jes, ankaŭ morton kune kun cetero.

Ado. Ho Kain, la spirito fierega,
Vin kondukinta for, vin maĝojigis
Ankoraŭ pli. Mi estis esperanta
Ke liaj promesitaj mirindaĵoj,
Ke tiuj, kiel vi rakontas, ombroj
De mondoj, nun mortintaj kaj vivantaj
Vin estas kondukintaj al trankvilo
Kaj kontentiĝo per scienco. Nun
Mi vidas, ke li faris nur malbonon.
Sed mi lin dankas, mi pardonas lin
Ĉar li vin revenigis tiel tuj.

Kain. Ĉu tuj?

Ado. Apenaŭ pasis for du horoj,
Por *mi* du *longaj* horoj, sed laŭ suno —
Du simplaj horoj certe.

Kain. Tamen mi
Al suno proksimiĝis kaj rigardis
Lumitajn kaj pli ne lumotajn mondojn
Kaj kuglojn de neniam eklumitajn,
Kaj ŝajnis — mi rigardis daŭre jaroj.

Ado. Apenaŭ horoj!

Kain. La spirito certe
Posedas sian tempomezurilon,
Kaj li mezuras laŭ vidato, laŭ
Plezuro, laŭ grandaĵ' aŭ malgrandaĵo.
Mi vidis memorindajn faritaĵojn,
Kreitajn de Estuloj senlimitaj,
Restaĵojn de estingiĝintaj mondoj,
Kaj tiam rigardinte l' eternecon,
Mi ŝajnis ke mi prenis al mi ion
De ĝia grandegeco. Nun mi sentas
Denove mian sensignifon. Li
Eldiris veron: mi nenio estas.

Ado. Pro kio li parolis tiel? Dio
Ne diris tion ĉi.

Kain. Ne, li nur faris
Nin polvo kaj, estinte ekflatinta
La polvon per permeso rigardeti
L' Edenon kaj la eternecon, li
Nin repolvigas, — kial?

Ado. Pro la peko

De la gepatroj, vi ĝin scias.

Kain. Kial

Ĝi tuŝas min? ke mortu, kiu pekis!

Ado. Ne bonaj estas viaj vortoj, Kain,

Ne via estas l' eldirita penso:

Ĝi estas de l' spirito vizitinta.

Mi volus morti nur ke ili vivu.

Kain. Mi ankaŭ diras tiel, se nur unu

Ofero povus plene kvietigi

Nesatiĝeblan vivsoifon, ke

L' infano rozovanga, nun dormanta,

Ne konu morton kaj suferojn, ke

Li ne transdonu ilin al naskontoj.

Ado. Ha, kiu scias, ĉu ofero tia

Ne elaĉetos iam ĉiujn homojn?

Kain. Senkulpa oferiĝos pro kulpuloj,

Kaj tio ĉi fariĝos elaĉeto?

Ho jes, ni ankaŭ estas ja senkulpaj!

Ĉar kion ni ekfaris por estiĝi

Oferoj pro fariĝo, kiu estis

Eĉ antaŭ nia elnaskiĝo? Kial

Ni estos devigitaj oferiĝi

Pro tiu krimo stranga kaj mistera,

Se estas krimo — celi al scienco?

Ado. Ho mia Kain, vi eĉ nun kulpiĝas,

Malpia sonas via parolado.

Kain. Se estas tiel — lasu min!

Ado. Neniam!

Eĉ se vin lasus via Dio.

Kain. Kion

Mi vidas tie?

Ado. Du altarojn, kiujn

La frato levis dume vi malestis, —

Por kunoferi post reveno via.

Kain. Sed kial li supozis ke mi estos

Inklina nun oferi kiel li

Kun humilega frunto, kiu multipli

Esprimas timon malfiergant

Ol kredon — por Jehovon subaĉeti?

Ado. Li faris bone.

Kain. Lin sufiĉas unu

Altaro: mi ne havas oferaĵojn.

Ado. La terproduktoj, belaj, freŝaj floroj

Kaj dolĉaj fruktoj estas bonoferoj

Al Dio, se nur oni ilin donas

Kun kor' humila kaj kvieta.

Kain. Mi

Laboris, plugis, ŝvitis sub la suno

Laŭ volo de l' malbeno. Ĉu mi devas

Ankoraŭ pli? Pro kio mi obeos?

Ĉu pro milit' kun ĉiuj elementoj,

Ke ili al ni cedu nian panon?

Pro kio danki? Ĉu pro tio ke

Mi estas polvo kaj en polvo rampas

Ĝis mem mi refariĝos tia polvo?

Se mi nenio estas, ĉu mi devas
Pro tio, pro nenio hipokriti,
Sajniĝi trovi bonaj suferegojn?
Pro kio do mi devas penti? Ĉu
Pro mia patra peko, jam de longe
Deaĉetita per doloroj, kiujn
Ni jam ĝis nun suferis, kiuj ankaŭ
Pli ol deaĉetitaj estos poste
En daŭro de centjaroj laŭ l' eldiro.
Ĉi tiu infaneto, kiu dormas,
Ne scias ke li en si portas ĝermon
De senlimitaj teraj suferegoj
Por milionoj da mortemaj anoj.
Pli bone estus kapti lin dormantan
Kaj tuj al li frakasi lian kapon
Ol lasi vivi por . . .

Ado. Ha, mia Dio!

Ne tuŝu la infanon, Kain, mian
Kaj vian filon!

Kain. Vi ne timu: mi

Pro ĉiuj steloj kaj pro la potenco,
Reganta ilin, al li ne aliros
Alie ol por patre kisi.

Ado. Ha,

Pro kio do la diro terurega?

Kain. Mi diris ke pli bone estus por li

Ne vivi ol suferi tiom multe

Da doloregoj, kiuj lin minacas,

Kaj testamenti eble pli malbonajn
Suferojn al estontaj kreitaĵoj.
Sed ĉar vin tiaj vortoj malĝojigas
Mi diros sole ke pli bone estus,
Se li neniam estis naskiĝinta.

Ado. Ne diru tiel! Kie estus tiam
La dolĉaj ĝojoj, ĝojoj de patrino,
Gardanta lin, nutranta kaj amanta?
Ne bruu! li vekigās! — Mia Enĉjo!
(Ŝi aliras al la infano.)

Rigardu lin, ho Kain! Kiel plena
Li estas je beleco, sano, ĝojo!
Li tiel min similas! ankaŭ vin
En via stato de trankvilo, ĉar
Ni tiam *ĉiuj* nin similas, ĉu
Ne vero, Kain? Ni, patrino, patro
Kaj filo speguliĝas unu
En la alia kiel en la akvo,
Se vi trankvila estas kiel ĝi.
Ho, amu nin, amata Kain! Amu
Vin mem pro ni, ĉar ni vin multe amas.
Rigardu, kiel li ridetas dolĉe,
Altiras siajn brakojn! Kiel li
Malfermas la okulojn por saluti
Vin, lian patron! Kiel la korpeto
Moviĝas pro ĝojego! Metu for
La vortojn pri doloro! La keruboj,
Infanojn ne havantaj, povus vin,

La patran feliĉegon, enviegi.
Ho, benu lin! I' infano ne parolas,
Ne povas danki, sed koreto lia
Ĝin faras, kaj vi sentas tion ĉi.

Kain. Ke estu al vi beno, knabo, se nur
La beno de mortema povas vin
Eksavi de malbeno de serpento.

Ado. Ho certe! Patra beno povas gardi
De ĉiaj ruzoj de serpento.

Kain. Tion
Mi dubas, sed mi tamen benas lin.

Ado. Jen venas nia frato.

Kain. Via frato?
(Abel eniras.)

Abel. Saluton, Kain, mia frato! Al vi
La dia beno!

Kain. Mi salutas, Abel!

Abel. Min diris Ado ke vi forvojaĝis
En kuno kun spirito, kiu vin
Fortiris al neordinaraj lokoj.
Ĉu li similis nian patron aŭ
Spiritojn, jam de ni viditajn?

Kain. Ne.

Abel. Pro kio do vi, mia frato iris?
Li estas eble ia malamiko
De la Plejsupra —

Kain. Kaj amik' al homoj

Ĉu iam la Plejsupra tian econ
Elmontris, se tiele vi lin nomas?

Abel. Tiele vi lin nomas! Viaj vortoj
Hodiaŭ estas strangaj, mia frato.
Fratino Ado, lasu solaj nin.
Ni nun oferos.

Ado. Sed plifruue, Kain,
Vi ĉirkaŭprenu nian karan filon.
Ke lia kvietec' kaj la pieco
De Abel nun pacigu vian koron.
(Ŝi foriras kun la infano.)

Abel. Sed kie estis vi?

Kain. Mi mem ne scias.

Abel. Nek tion, kion vidis vi?

Kain. Mi vidis
Mortintojn kaj sekretojn nemortemajn,
Senfinajn, ĉiopovajn de la spaco,
Mondarojn ekzistintajn kaj estantajn,
Haoson de objektoj penspremantaj,
De sunoj, lunoj, teroj, tondregintoj
Tiele ke mi nun malkapabligis
Paroli kun mortemaj. Lasu min.

Abel. Okuloj viaj nenature lumas,
La vangoj havas nenaturan ruĝon,
Kaj la parol' akcenton nenaturan.
Mi ne komprenas . . .

Kain. Vi . . . sed lasu min.

Abel. Ne antaŭ ol ni ambaŭ kunoferos.

Kain. Oferu sola, Abel, mi vin petas,
Jehovo amas vin.

Abel. Nin ambaŭ, Kain.

Kain. Sed vin plimulte; mi ne zorgas tion,
Vi pli kapablas servi lin ol mi.
Vi lin honoru do, sed tamen sola,
Sen mi.

Abel. Ho frato, mi ne estus inda
Min nomi fil' de nia glora patro,
Se mi vin ne honorus ĉiam kiel
La pli maljunan, se mi vin ne petus
Al mi aliĝi kaj antaŭi min
En sankta oferado al Jehovo,
Al vi ĉi tiu rajto apartenas.

Kain. Sed mi ĝin ne postulas.

Abel. Tio ĉi
Min pleje malĝojigas. Mi vin petas,
Oferu nun. Animo via ŝajnas
Posedi iluzion tre danĝeran.
La preĝo trankviligos vin.

Kain. Ho ne!
Nenio nun min povas trankviligi.
Min trankviligi, diris mi? Neniam
Mi sentis la trankvilon, kvankam mi
Ĝin vidis en la elementoj. Frato,
Forlasu min, aŭ tuj mi mem foriros,
Por ke vi faru pie vian servon.

Abel. Nek tion nek ĉi tion: ambaŭ ni
Oferos, ho ne faru al mi honton.

Kain. Se tio devas-nepre esti, bone!
Sed kion mi nun havas fari, diru.

Abel. Elektu unu el altaroj.

Kain. Ne,
Elektu mem, ĉar por okuloj miaj

La ambaŭ estas herboj nur kaj ŝtonoj.

Abel. Elektu vi.

Kain. Jen, mi elektis jam.

Abel. Jes, la pli altan, ĝi al vi konvenas,
Al pli maljuna. Prenu la oferojn.

Kain. Sed kie estas viaj?

Abel. Jen, l' unuaj

Naskitoj de brutaroj, tre humila

Ofero de paŝtisto.

Kain. Mi ne havas

Brutaron, mi terlaboristo estas

Kaj povas doni nur ĉi tion, kion

La tero al mi donas: sole fruktojn.

(Li kolektas fruktojn.)

Jen ili estas, tute maturintaj

Kaj multkoloraj.

(Ili kuŝigas la oferojn sur la altarojn kaj metas tien
fajron.)

Abel. Mia frato,

Kiele pli maljuna — faru vi

Pli frue ol mi vian preĝon kaj
La dankoferon.

Kain. Ne, en tio ĉi
Mi estas nur novulo. Vi komencu,
Mi vin imitos laŭ kapablo.

Abel (genufleksas). Dio,
Kreinta nin, en nin blovinta vivon,
Vi, nin beninta, pardoninta nin
Malgraŭe nia patra peko, kiu
Perdigus ĉiujn liajn posteulojn,
Se via justemeco ne miksiĝus
Kun via favoreco, kiu estas
Por vi ĝojeg', kaj ne elnaskus por ni
Pardonon, — paradizon en komparo
Je nia krim'! Sinjoro de la lumo,
De bono, gloro kaj de eterneco,
Sen kiu ĉio estas nur malbono,
Kun kiu ni ne povas erariĝi,
Ĉar via voj' neesplorebla nepre
Kondukas homojn nur al bona fino,
Ho prenu l' unuanaskitajn bestojn
De la paŝtisto tre humila. Vere
Ofer' ĉi tiu estas sensignifa
Per si mem; antaŭ vi, Sinjoro, kia
Ofero povas eksignifi ion? —
Sed prenu ĝin kiele dankodonon
De tiu, kiu nun ĝin metas antaŭ
Ĉielo alta via kaj humile

Genuofleksas en la tera polvo,
El kiu li por via gloro venis,
Por glor' de via nomo je eterne.

Kain (starante ne genuflekse apud la altaro).

Spirito! Kiu, kio ajn vi estus,
Eblege ĉiopova — kaj se bona,
Ĉi tion devas pruvi viaj agoj —
Jehov' sur tero! Dio en ĉielo!
Konata certe ankaŭ alinome,
Ĉar viaj atributoj ŝajnas esti
Tre multaj, kiel viaj agoj mem, —
Se oni devas preĝe vin pacigi,
Alprenu nian preĝon. Se vi donas
Favoron pro altar', se oni devas
Vin igi per oferoj, prenu ilin!
Du kreitaĵoj portas ilin al vi.
Se vi preferas sangon, — la altaro
De la paŝtisto, de mi dekstrafanke,
Por via gloro estas kolorita
Per sang' de unuanaskitaj bestoj,
El kies membroj ekstremantaj iras
Al la ĉielo sanga timiano; —
Se tiuj dolĉaj fruktoj, kuŝigitaj
De mi sur la verdaĵo pura, freŝa,
Sub suno, kiu ilin maturigis,
Vin plaĉas, ĉar la formo kaj la vivo
En ili ne suferis ian ŝanĝon,
Kaj ili estas pli elektitaĵo,

Montranta viajn agojn ol objekto,
 Celanta atentigi vin je l' niaj;
 Se tiu ĉi altaro sen oferoj,
 Sen sango povas favorigi vin,
 Rigardu ĝin. Ĉi tiu, kiu ĝin
 Ornamis, estas tiel kiel vi
 Lin kreis: li de vi nenion petas
 Ekriceveblan per genuofleksoj.
 Se li malbona estas, tondru lin,
 Vi povas ja, vi estas ĉiopova,
 Ĉar kiel li al vi kontraŭstarigos?
 Sed se li estas bona, punu lin
 Aŭ ne — laŭ via volo, ĉar de vi
 Dependas ĉio, kaj malbon' kaj bono
 Nenio estas per si mem, ĉar ili
 Estiĝis tiaj nur per via volo.
 Ĉu tia ordo estas tute justa
 Aŭ ne — mi tion ĉi ne scias: mi
 Ne estas ĉiopova nek farita
 Por juĝi vian ĉiopovon, sed
 Kontraŭe kondamnita por suferi
 De ĝi, kaj mi suferis jam sufiĉe.

(La flamo sur la altaro de Abel brile koloniĝas kaj
 leviĝas ĉielen, dume la altaro de Kain estas renversita
 de vento, kiu disĵetas la fruktojn.)

Abel (genuflekse). Ho preĝu, frat', Jehov' koleras.

Kain. Kial?

Abel. La fruktoj estas disĵetitaj teron.

Kain. El tero ili venis, ke nun ili
En ĝin revenu! Kaj iliaj semoj
Fruktiĝos ree antaŭ la somero.

Viandofero via pli prosperas,
Avide la ĉielo glutas flamon,
De sango kunmiksita.

Abel. Ho, ne pensu
Pri mia oferito. Reoferu,
Ankoraŭ estas tempo.

Kain. Mi oferon
Ne faros pli, mi ĝin eĉ ne toleros.

Abel (leviĝas). Ha, kion vi intencas?

Kain. Mi renversos
Ĉi tiun nubflatanton, kies fumo
Malsaĝan vian preĝon antaŭiras,
L' altaron, sangkovritan de bestidoj,
Tiritaj for de la patrinaj mamoj
Por esti mortigitaj.

Abel (kontraŭstaras). Lasu ĝin!
Vi ne aldonu al malpiaj vortoj
Malpian agon! Lasu la altaron:
Ĝi sanktaiĝis: la aferon prenis
Jehovo kun plezuro.

Kain. Kun *plezuro!*
Plezuron trovi en vaporo sanga!
En agoni' de korpo! Kia plaĉo
En blekoj plendoloraj de patrinoj,
Ĝemantaj pri idetoj mortigitaj,

En plendoj de oferoj malfeliĉaj,
Konvulsiantaj sub tranĉilo pia!
For, vi atesto sanga, for de l' suno,
Ne faru honton al kreita mondo!

Abel. Ne tuŝu ĝin! Ne tuŝu la altaron
Perforte. Nur se vi deziras ĝin
Por reoferi, vi ĝin povas havi.

Kain. Oferi ree? For, alie estos
Ofero ree . . .

Abel. Kion vi aludas?

Kain. Foriru! Via Dio amas sangon!
Vi gardu vin ke li ĝin ne revidu!

Abel. En lia glora nomo mi min metas
Intere vi kaj la altaro, kiun
Li ekfavoris.

Kain. Se vi amas vin,
Vi iru flanken, ke mi povu meti
L' herbaĵojn sur ilian ter-naskinton,
Alie . . .

Abel (kontraŭstaras)
Mi pli amas Lin ol vivon.

Kain (batas lin sur la tempion per bruletanta rompaĵo
de arbo, kiun li prenas de l' altaro)
Nu, donu do al via Di' la vivon,
Se li oferojn amas.

Abel (falas) Mia frato,
Ho, kion vi al mi ekfarris.

Kain. Frato!

Abel. Ricevu, Dio, min, servanton vian,
Kaj lian mortiginton Vi pardonu,
Li ja ne sciis, kion li ekfaris. —
Vi donu al mi vian manon, Kain,
Al Zilo diru . . .

Kain. (Post momento de silento, surprizita.)

Mian manon? Ĝi
Ruĝiĝis kaj koviĝis per . . . per kio?
(Longa silento. Li malrapide cirkaŭrigardas.)
Mi kie estas? Sola . . . Kie estas
Li, Abel? Kie estas Kain? Ĉu mi
En vero estas mi? Vekiĝu, frato.
Pro kio vi ekkuŝis sur la tero?
Ne venis ja la horo por dormiĝi,
Eldiru, kial vi paliĝis tiel?
Vi estis ĵus je vivo plena, Abel!
Mi petas vin, ne moku vi pri mi.
Mi batis vin kolere sed ne morte.
Ha! kial vi vin al mi kontraŭmetis!
Vi certe ŝercas, volas min timigi.
Ĉi tio estis bato, unu bato,
Nenio pli, ekmovu vin; ho faru
Nur unu movon . . . tiel, bone, bone!
Vi spiras . . . faru ke vi spiru . . . Dio!
Ho mia Dio!

Abel (per malforta voĉo).

Kiu diras — Dio?

Kain. Mi, via mortiginto.

Abel. Volu Dio
Pardoni vin. Konsolu, mia frato,
La malfeliĉan Zilon: nun ŝi havas
Nur unu fraton.

(Abel mortas.)

Kain. Mi nenian pli!
Sed kio senfratigis min? Li havas
Okulojn malfermitajn, sekve li
Ne mortis, ne; la mort' similas dormon,
Kaj dormo fermas al ni la palpebrojn.
Li ne ekfermis aukaŭ siajn lipojn,
Li sekve spiras . . . strange, mi ne sentas
Ĉi tion . . . Lia koro! lia koro!
Mi ĝin ekpalpos, ĉu ĝi batas . . . ne!
Ĉi tio estas song', aŭ mi fariĝis
Loĝan' de nova, pli malbona mondo . . .
La ĉirkaŭaĵo antaŭ mi turniĝas.
Sed kio estas tio ĉi? Malseko?
(Metas al lia frunto sian manon kaj rigardas ĝin.)
Sed nun malestas roso. — Sango, sango!
El mi, el li, el ambaŭ! Lia sango,
De mi verŝita! Kion do mi faros
Kun vivo nun, se mi ĝin ŝiris for
De tiu ĉi parenca, frata korpo?
Sed li ne povas esti morta, ne,
Ĉu la silento estas morto? Ne,
Li baldaŭ revekiĝos, mi lin gardos.
La vivo ja ne povas esti tiel

Malforta por ĉesiĝi tiel tuj.
Ĉu li al mi ne diris ion ĵus;
Mi diris al li . . . Frato, mia frato!
Ne, li je tia nomo ne respondos,
Ĉar frato ja ne batas sian fraton.
Ho, diru, diru, sole unu vorton,
Nur unu vorton per la dolĉa voĉo
Por ke mi povu aŭdi mian propran.

Zilo (eniras). Mi aŭdis bruon. Kion signas ĝi?

Ha, Kain estas apud mia edzo.
Vi kion faras tie, mia frato?
Ĉu li dormiĝis? Dio, kio signas
La palo de l' vizaĝo kaj la — ne —
Ne, tio ĉi ne estas sango, ne,
Ĉar kiu volus verŝi lian sangon?
Ho, Abel, kiu faris al vi tion?
Li ne moviĝas, li ne spiras pli,
Kaj liaj manoj falas for el miaj
Kaj estas malsentemaj kiel ŝtono.
Ha, Kain, kruelega, kial vi
Ne venis ĝustatempe por lin savi?
Ho, kiu ajn atakus lin, vi estis
Pli forta, kaj vi povis ĵeti vin
Intere li kaj lia kontraŭulo.
Ĉi tien, patro, Evo, Ado! Kuru,
La morto estas en la mondo!

(Zilo foriris vokante.)

Kain (sola).

Kiu

Ĝin enkondukis? Mi! Mi, kiu tiel
Abomenegas nomon de la morto
Ke eĉ la pens' pri ĝi al mi venenis
La vivon antaŭ jam ol mi ĝin vidis;
Mi tiris ĝin ĉi tien kaj enĵetis
En ĝiajn brakojn mian fraton, kvazaŭ
Sen mi ĝi ne anoncus siajn rajtojn.
De l' songo mi vekiĝis nun. Terura,
Terura songo delirigis min.
Sed li, neniam li vekiĝos pli!

(Alkuras Adam, Evo, Ado kaj Zilo.)

Adam. Dolorokri' de Zilo min altiras . . .
Sed kio estas tie ĉi? Ĉu eble?
Ho, filo, mia filo!

(Al Evo.) Ha, virino,
Jen la serpenta frukto kaj la via!

Evo. Ho, ne parolu nun pri tio ĉi:
Pikilo de l' serpento tranĉas min
Sen tio en la koro. Mia Abel,
Amata filo! Preni lin de mi!
Tro granda puno por patrina peko!

Adam. Sed kiu, kio faris la mortigon?
Eldiru, Kain, vi alestis ja.
Ĉu ia malamiko de Jehovo
Aŭ besto de arbar'?

Evo. Terura lumo
Min trafas kvazaŭ el tondrantaj nuboj!

La sanga arbrompaĵo de l'altaro,
Tut-nigra de la fum' kaj ruĝa de . . .

Adam. Parolu, mia filo, pruvu nin
Ke l' malfeliĉo ne ekfrapis nin
Ankoraŭ pli.

Ado. Parolu, Kain, diru,
Ke tio ĉi ne estis tute *vi*.

Evo. Ne, tio estis li! Mi vidas klare.
Jen li mallevas sian kulpan kapon,
Li kaŝas la okulojn sovaĝegajn
Per sangigintaj manoj.

Ado. Ha, patrino,
Eraro! Kain! Vi pravigu vin
De la suspekto terurega, kiun
Doloro tiras nun de la patrino.

Evo. Jehovo, aŭdu min! Ke la malbono
De la serpento pendu nun sur li!
Li estas ĝia ido pli ol nia.
Ho, ke lin trafu malespero . . .

Ado. Haltu,
Patrino, ne malbenu lin! Patrino,
Li estas via filo, mia frato,
Li estas mia edzo . . .

Evo. Kaj li rabis
De vi la fraton kaj de Zilo l'edzon.
Mi pli ne havas filon! Mi forpelas
Lin de okuloj miaj je eterne!
Mi rompas ĉian ligon inter ni

Kiele li ĝin romp'is en ĉi tiu . . .

Ha, morto, morto, kial vi pli frue

Ne prenis min, falintan la unua ?

Pro kio vi ne prenas for min nun ?

Adam. Ke via justa dolorego, Evo,

Ne malpiigu vin. Al ni de longe

Punego estas profetita. Se

Ĝi komenciĝas, montru ni al Dio,

Ke ni obeas lian sanktan volon.

Evo (fingremontras al Kain).

Ne, *lian volon!!* . . . Diru vi: la volon

De tiu ĉi demono korpiginta,

De mi naskita ke li povu semi

En mondo morton. Ĉia malbenajo

De vivo trafu lin. Ke turmentegoj

Lin pelu en dezerton, kiel ni

Pelitaj estis el la paradizo,

Ĝis liaj idoj, liaj propraj idoj

Lin agos tiel same kiel li

La fraton agis. Ke l' kerubaj glavoj

Persekutadu tage-nokte lin!

Serpentoj nasku sin sub liaj paŝoj!

En lia buŝo fruktoj ekcendriĝu!

La arbfolioj, kie li kuŝigos

La kapon, tuj pleniĝu je skorpioj!

Li ĉiam sonĝu pri ofero sia,

Kaj tim' je l' mort' vekiĝo lia estu!

Ke l' riveretoj puraj sangoiĝu,

Se ilin li makulos per la lipoj!
Ke ĉia elemento lin allogu
Kaj ĉiam trompu! Ke li vivu inter
Turmentoj, mortigemaj por aliaj!
Ke morto estu por li pli malbona
Ol morto, kiun li al ni kondukis.
Fratmortigulo! Ke ĉi tiun vorton
De nun anstataŭigu nomo *Kain*
En buŝo de generacioj postaj,
Abomenontaj vin, ilian patron!
Ke sub piedoj viaj velku herboj,
Arbaro vin rifuzu je rifuĝo,
La tero je loĝej', la polv' je tombo,
La sun' je lumo, la ĉiel' je Dio.

(Evo foriras.)

Adam. Foriru, Kain! Ni pli ne kunloĝos,
Vi lasu min nun kun mortinto mia,
Mi restas sola. Ni nin pli ne vidos.

Ado. Ho patro, vi lin tiel ne forlasu,
Ne pligrandigu al li la malbenon
Teruran de l' patrin'.

Adam. Mi ne malbenas.
Malbeno estas nur en lia koro.
Ni iru, Zilo.

Zilo. Mi la korpon gardos
De mio edzo.

Adam. Iru, ni revenos

Pli poste, se li estos foririnta,
Li, la kreint' de nia nigra zorgo.

Zilo. Ankoraŭ unu kison al la korpo,
Sur lipojn iatempe tiel rozajn,
Ho mia koro! mia koro!

(Adam kaj Zilo foriras plorante).

Ado. Kain,
Ni devas for. Vi aŭdis ilin. Mi
Jam estas preta, kaj l'infanoj ankaŭ.
Mi portos Enĉjon, vi — fratinton lian,
Kaj antaŭ ol la suno malleviĝos
Ni iros de ĉi tie, por ne marŝi
Tra la dezerto sub la noktoombroj.
Parolu, diru vorton, mia edzo.

Kain. Forlasu min!

Ado. Ho ve! Sen tio ĉi
Vin ĉiuj lasis sola.

Kain. Kial do
Vi restas? Ĉu ne timas vi kunesti
Kun ulo de krimego tia?

Ado. Ne,
La plej terura estas — vin forlasi
Kiele ajn mi timus vian agon,
Senfratigintan min. Sed mi pri ĝi
Silenti devas. Via ago estas
Nur inter vi kaj Dio.

Voĉo. Kain! Kain!

Ado. Ĉu vi ekaŭdis voĉon?

Voço. Kain! Kain!

Ado. Ĉi tio estas voĉ' anĝela.

(Anĝelo de l' Sinjoro eniras).

La anĝelo. Kie

Troviĝas via frato Abel, diru?

Kain. Ĉu estas mi gardanto de la frato?

La anĝelo. Vi kion faris, Kain? Lia sango

Kriegas al la trono de l' Sinjoro.

Vin nun malbenas mem la tero, kiu

Malfermis sian buŝon por enpreni

La sangon, ĵus de vi verŝitan. Nun,

Se vi ĝin prilaboros, ĝi ne cedos

Facile al penado via. Vi

De nun sur tero ĉiam vagabondos.

Ado. La puno estas super liaj fortoj:

Vi pelas lin for de la tervizaĝo,

Kaj Dio sin de li turninta estas.

Li vagabondu? Sed l' unua, kiu

Renkontos lin, mortigos lin.

Kain. Ĉi tio

Ne estas malvolinda. Sed la tero

Dezerta estas, kiu min mortigos?

La anĝelo. Mortigis vi la fraton, kiu vin

De via filo savos?

Ado. Ha, anĝelo!

Pardonon! Ve! Ne diru, ke ĉi tiu

Malĝoja brusto nutras mortigonton —

La mortigonton de la propra patro.

La anĝelo. Li tiam nur similus sian patron.

Ĉu Evo ne elnutris tiun ĉi,

Per sango makulitan? Fratmortigo

Tre bone povas naski patrmortigon.

Sed tio ĉi ne estos. La Sinjoro

Venigis min al Kain por sur lin

Sigelon meti por defendi lin:

Sepobla venĝo trafos ĉiun, kiu

Al Kain portos morton. Apudiĝu!

Kain. Vi kion volas?

La anĝelo. Mi sur via frunto

Signigos ke vi estu ne agata

Tiele, kiel estis via frato.

Kain. Ne, lasu min formorti.

La anĝelo. Ne, neniel!

(La anĝelo metas la signon sur la frunto
de Kain).

Kain. La frunto fajras. Sed ne tiel, kiel

Animo mia tie en interno.

Sed ĉu vi finis? Mi ne kontraŭstaras.

La anĝelo. Ankoraŭ sur la brusto de l' patrino

Vi estis malmolega kiel tero,

Devanta de vi esti laborata,

Kaj Abel estis ĉiam dolĉkvieta

Simile al de li paŝtitaj ŝafoj.

Kain. Mi estis ĝermigita tro rapide

Post la fatala fal' de la gepatroj.

La koro de l' patrin' ne havis tempon

Forgesi tute-plene la serpenton,
Kaj mia patro ĝemis pri l' Edeno.
Mi estas tia, kia mi nun estas.
Mi vivon ne demandis nek min kreis;
Sed se mi povus vivon de la frato
Per mia propra morto deaĉeti —
Kaj kial ne? — Ke li denove vivu
Kaj mi anstataŭ li ĉi tie kuŝu
En mia sango — tiel estus nun
Al Dio konservita vivo, kiun
Li multe amas, kaj de mi prenita
Netolerebla ekzistado.

La anĝelo. Kiu
Detruos la mortigon ekfaritan?
Farito estas ja farito. Iru
Kaj vivu plue kaj ke viaj agoj
Al via lasta faro ne similu.

(La anĝelo malaperas).

Ado. Li estas for. Ni iru nun. Mi aŭdas
Enoĉjon plori.

Kain. Li ne scias, kial
Li ploras. Sed la sangverŝinto, mi
Ne povas plori nun. La kvar riveroj*)
Ne povos lavpurigi min. Ĉu vi
Esperas — mia filo volos min
Rigardi?

*) Tiuj ĉi kvar riveroj fluis ĉirkaŭ la Edeno kaj sekve estis la solaj sur la tero, pri kiuj Kain scias.

Ado. Ho, se mi alie pensus . . .

Kain (interrompas ŝin).

Sufiĉe da minacoj! Ni ĝis nun
Tro aŭdis ilin. Prenu la infanojn,
Mi sekvas vin.

Ado. Mi vin ne lasos sola
Kun la mortinto.

Kain. Ho, atesto, vi
Malviva kaj eterna, kies sango
La teron kaj ĉielon nigras. Kio
Vi estas nun, ne scias mi. Sed se vi
Nun vidas, kio estas *mi*, mi pensas
Ke vi pardonos tiun, kiun Dio
Nek mia propra kor' pardonos iam.
Adiaŭ: mi ne devas, mi timegas
Tuŝeti tion, kio dank' al mi
Vi nun fariĝis. Mi, kun vi veninta
El unu sama fonto kaj suĉinta
La tiun saman lakton, kian vi,
Mi, kiu premis vin al mia koro
Kun amo frata kaj infana, mi
Vin pli ne devas vidi, mi eĉ timas
Al vi ekfari tion, kion vi
Por mi neprege farus — enkuŝigi
Restaĵojn viajn en l'unuan tombon,
Por homo ekfositan. Ho, sed kiu
Malfermis tiun tombon? Tero! Tero!
Por ĉiuj viaj fruktoj, kiujn vi

Al mi donadis, mi nun donas lin. —
Ni iru al dezerto!

(Ado genufleksas kaj kisas la korpon de Abel).

Ado.

Kia fino

Kruela, tro frutempa, mia frato!
El ĉiuj, kiuj vin priploras, mi,
Mi sola vin ne arogantas plori:
De nun mi devas plorojn nur sekigi,
Sed ne elverŝi. Tamen el ĝemantoj
Neniu ĝemos tiel, kiel mi —
Ne nur pri vi! pri l' mortiginto ankaŭ. —
Nun, Kain, mi la ŝarĝon partoprenas,
Premantan vin.

Kain.

Ni iros orienten

De l' paradizo: tie estas lando
Sovaĝa, kiu al mi bonkonvenas.

Ado. Antaŭe iru, estu la gvidanto!

Ke nia Dio estu ankaŭ via.

Nun ni l' infanojn prenu.

Kain.

Kaj ĉi tiu,

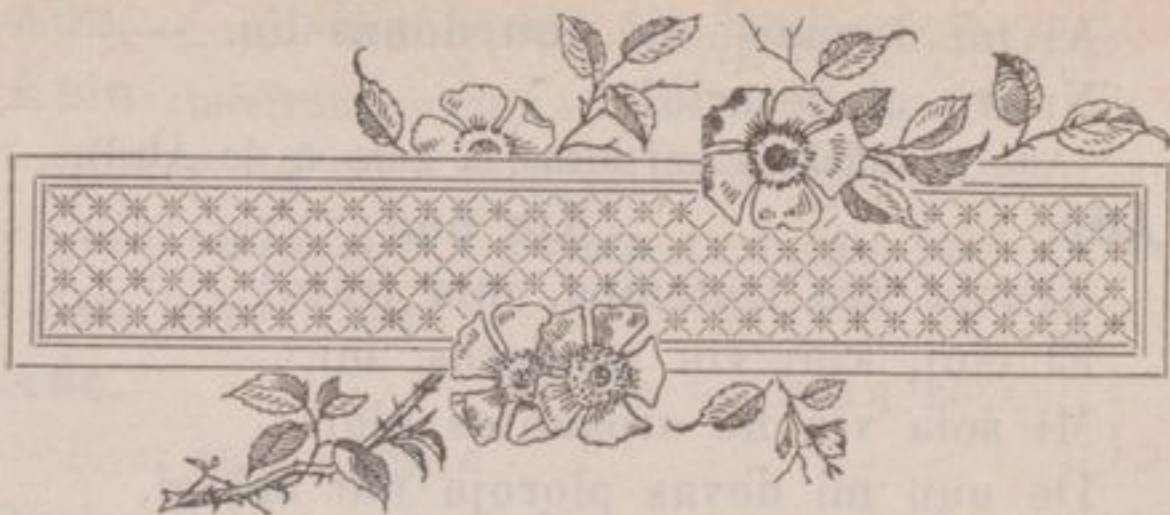
Li estas seninfana. Mi ekŝtopis
La fonton de infanoj piaj, kiuj
Tuj ekbeligus lian edzan liton,
La kunmiksiĝo de infanoj liaj
Kun niaj povus iom kvietigi
Sovaĝan mian sangon kaj . . . Ho Abel! . . .

Ado. Ke paco estu al li!

Kain.

Sed al *mi*?

FINO.

KAIN^{II}

de lord Byron.

—••—

Kain estis skribita de lord Byron kiam li loĝis Ravennon en 1821. La mistero estis komencita la 10-an Julion kaj finita en Septembro. En Decembro de tiu sama jaro ĝi estis eldonita unutempe kun alia granda verko de la poeto, scie kun *Sardanapal*. Ĉar la eldoninto de verkoj de Byron, Murray, antaŭvidis kiele la plimulto da anglaj legantoj ricevos la misteron, li petis la poeton ellasi kelke da partoj, precipe el la 2-a akto (*Regno de ombroj*). Byron rifuzis absolute. „Lucifero“, faris li la rimarkon, „ne povas sentenci kiel londona ĉefepiskopo.“ Tiel la mistero estis presita sen iaj kompromisoj. La impresoj, farita de ĝi en la amikoj kaj malamikoj de la aŭtoro,

estis grandega. »En Anglujo, diras la eminenta kritikisto G. Braudes, oni rigardis la aperon de *Kain* kiel veran popolan malfeliĉon.« La plimulto da kritikistoj atakis Byron'on per pasiaj insultoj; aliaj, konfesante ke la verko mem estas plenmajesta, tamen sentis teruron de ĝia karaktero. Sed tio ĉi ne estis kaŭzo por malhelpi al *Kain* disvastiĝi per multaj eldonoj kaj eĉ eliri en mondon kontraŭleĝe sen permeso de la rajthavanta eldonisto. Kiam Murray turnis sin al la lord Eldon petante defendi siajn eldonrajtojn, li estis rifuzita: *Kain* estis opiniata verko ekster la leĝoj. Tamen aliaj pli grandaj kritikistoj havis alian opinion. Walter Scott, al kiu la mistero estis dediĉita, komparis la verkon je la *Perdita Paradizo* de Milton. La granda poeto kaj amiko de Byron, B. Shelley, skribis en sia privata letero: »Mur rilatigas al mi la tonon, per kia *Kain* estas skribita. Mi petas vin, konvinku Mur'on, ke en tio ĉi mi neniel povis influ lordon Byron'on . . . *Kain* estis ĝermita kaj komen- cita de longe antaŭ mi renkontis Byron'on en Ravenna. Kiel mi estus feliĉa se mi estus povinta eĉ malrekte rilatigi al mi la partoprenon je tiu ĉi nemortema verko!« »*Kain*,« skribis al Byron lia alia amiko kaj poeto, Thomas Moore, »estas mirinda, timigema; li neniam estos forgesita. Se mi ne eraras, li profunde eniĝos en korojn de homoj.« Sed la plej entuziasma kritika rimarko estis farita de la plej granda poeto de l' mondo, de tia kritikisto, kies kompetenteco ne

povas esti dubebla. Tio ĉi estis Goethe, kiu diris ke dube estos kreita per la homa genio dua verko, egala laŭ forto je *Kain*. Laŭ lia opinio la 1-a sceno de la 2-a akto estas el nombro de tiaj verkoj, super kiuj la poezio ne povas leviĝi. Tial, bedaŭrante post la morto de Byron (1824) la trofruan foriron de tia homo, Goethe esprimis ke por la poezio tiu ĉi morto estas sen signifo. „Byron“, li diris, „atingis jam la supron de la kreadforto, kaj kion ajn li skribus poste, li ne povus transiri la limojn, ĉirkaŭintajn lian talenton.“ Kaj li konsilis siajn kunlandanojn ellerni la anglan lingvon speciale por havi eblon legi *Kain'on* en la originalo.

Kain prezentas la plej belan esprimon de la potenca poezio, direktita al batalo kaj protesto; poezio, kies granda kreinto estis Byron kaj kies pentraĵon faras Brandes per jenaj belaj esprimoj: „Ĉia vorto de Byron senescepte estis aŭdita sur la tero, kaj ĉiuj migrintaj kaj pelitaj, ĉiuj premitaj kaj malicigitaj turnis siajn rigardojn sur la solan homon, kiu en tempo de komuna malleviĝo de intelegentuloj kaj dispeciĝo de karakteroj restis nevenkebla kaj bela kiel Apolo, kuraĝa kiel Aĥilo, fiera kiel ĉiuj potenculoj de Eŭropo.“ „*Kain*“, daŭrigas tiu ĉi sama kritikisto, „estis skribita ne per febra rapideco, kiun faras enspiro; la verko disĵetas nek tondrojn nek fulmojn. Byron komprenis ke estas bezono por li solvi problemon, kiu por pasiaj naturoj estas plej

malfacila kaj samtempe ĉefa esenco de la moralo: „kanaligi“ sian pasion, t. e. doni al ĝi utilan direkton. Tiu ĉi verko estas laboro de pensemulo, laboro de malrapide pereiganta pensado, frukto de analizema spriteco, detruanta ĉiujn argumentojn de penseco. La tuta peciga detruema forto de la prudento, tiel videble reganta tie ĉi kaj aganta per tia certigeco, estas movata per potenca kaj fajra fantazio, kaj en la profundaĵo de tiu ĉi forto estas kaŝita la granda animo de la poeto. — Ĉiuj duboj kaj demandoj de Byron spiras per tia freŝeco ke oni povas rilatigi ilin al la unua homo, kiun demandoj kaj duboj komencis turmenti la unuan fojon. Metante en la buŝon de la unua indigniĝanta kreitaĵo ĉiujn dolorojn, kiuj sin kolektis en daŭro de centjaroj, ĉiujn turmentojn, suferitajn de la liberema homa prudento sub premado de persekutoj, li esprimas tion ĉi per tia simpla kaj naiva maniero, kiel se la tuta laborado de milionoj da homoj estis jam plenumita per tiu unu pensema kapo de *Kain*. Tiu ĉi potenca kontraŭaĵo ĵetas sin en okulojn antaŭ ĉio, kiam oni legas poemon.“

„Kompreneble Byron ne intencis skribi ian blasfemaĵon, kaj certe estus malprudente kritiki la Supran, Ĉioenhavantan Ekzistaĵon. En *Kain* Byron batalas nur por la ideo ke la ordo, ekzistanta en la naturo, havas etikan karakteron kaj ke bono, anstataŭ esti celo de homa vivo fariĝis sole ĝia pero. Li parolas kun doloranta koro pri la senlima maldolĉeco de l’

homa ekzistado. En la fundamento de tiu ĉi verko ne estas pesimismo, kiel oni nomas tiun ĉi senton tute sensignifmaniere, sed nur profunda sento rilate fatalajn homajn dolorojn. En la animo de Byron malestas malico kontraŭ la universa forto, kreanta nur por detruiri; en ĝi kontraŭe vivas profunda senlima kunsento je la komuna malĝojo malhelpebla kaj neforkurebla.*)

*) Georg Brandes „Byron kaj liaj verkoj.“

Erraro.

*Sur la paĝo 35^a, linio 9^a de sube
estas presita: ekgravinte
anstataŭ: gravurinte.*